

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

RÁDCE PACIENTA

PŘÍRUČKA KE ZLEPŠENÍ BEZPEČÍ PACIENTA

www.mzcr.cz

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Svatopluk Němeček
ministr zdravotnictví ČR

Milí spoluobčané,

do rukou se Vám dostává již třetí vydání publikace s názvem Rádce pacienta. Stejně jako v předchozích vydáních i tentokrát je jeho hlavním cílem informovat Vás, jak se můžete stát účinnými partnery zdravotníků při čerpání zdravotních služeb.

Nejenže jsme pro Vás důležité informace a rady aktualizovali, ale doplnili jsme i zcela nové kapitoly.

Nově zde můžete nalézt informace o zřízení institutu ombudsmana pacientů přímo na Ministerstvu zdravotnictví ČR, o právech osob zdravotně znevýhodněných, specifika domácí péče a pečovatelské služby, o tom jak vyjádřit cestou online dotazníků svou spokojenost s péčí praktického lékaře i ambulantního specialisty, jak postupovat v případě, že se rozhodnete stát dárce kostní dřeně, a mnoho dalších užitečných témat včetně financování českého zdravotnictví.

Do tištěné brožury si také můžete poznamenávat informace, které od zdravotníků obdržíte, dále informace o sobě (např. jaké užíváte léky, anamnestické údaje) apod.

Pevně věřím, že toto vydání Rádce pacienta nejen přispěje k lepší orientaci při kontaktu se zdravotními službami, ale také Vám pomůže při každodenní péči o vlastní zdraví.

OBSAH

SLOVNÍK POJMŮ	6
1. CO JE VLASTNĚ BEZPEČÍ PACIENTA?	10
2. DESATERO O BEZPEČÍ PACIENTA	12
1. Identifikace	13
2. Znejte svůj zdravotní stav	14
3. Upozorňujte, kdykoli je to třeba	14
4. Dodržujte pravidla hry	14
5. Ptejte se	15
6. Vzdělávejte se	15
7. Hygiena	16
8. Dělejte si poznámky	17
9. Vezměte si s sebou doprovod	17
10. Nebojte se	17
3. NA CO MÁTE PRÁVO?	18
Na co máte právo jako osoba se zdravotním postižením?	23
Povinná mlčenlivost zdravotníků	23
4. VÁŠ REGISTRUJÍCÍ LÉKAŘ	26
Co by měl o Vás Váš registrující lékař vědět?	29
Jak poznáte, že Váš registrující lékař poskytuje kvalitní péči?	31
S čím k lékaři přicházíte?	31
Bolest	31
Zvýšená teplota, horečka	32
Důvod návštěvy u lékaře	32
Musíte se u praktického lékaře registrovat?	32
Nemůžete najít registrujícího lékaře?	33
Váš odborný lékař	33
Poznámky	34
Vaši lékaři	37
5. VAŠE NEMOCNICE	38
Můžete si ji zvolit	39
Podle čeho se rozhodnout?	39
Co si vzít s sebou do nemocnice?	40
Co si s sebou raději nebrat?	41
Příjem do nemocnice	41
O čem máte zdravotníky informovat?	42
Co nesmíte?	42

OBSAH

Ubytování v nemocnici	42
Příjem dítěte do nemocnice	43
Co si vzít s sebou?	43
Práva dítěte	43
Práva zákonných zástupců dítěte	43
Průběh hospitalizace	44
Informovaný souhlas	44
Souhlas pacienta s hospitalizací	45
Rozhovor s operátorem	45
Informovaný souhlas s operačním výkonem	45
Autotransfuze	46
Rozhovor s anesteziologem	46
Čekací a objednávací doby pacientů na zdravotní výkony	46
Léky v nemocnici	47
Strava v nemocnici	47
Kdo se o Vás stará?	48
Další členové zdravotnického týmu	48
Pohyblivost pacienta	49
Pohybový režim v nemocnici	50
Pády	50
Hygiena a infekce v nemocnici	50
Propuštění z nemocnice	51
Léky „na cestu“	52
Rozhovor s lékařem při propouštění	52
Ošetřovatelská propouštěcí zpráva	52
Recept	52
Generická substituce	53
Zdravotnická dopravní služba	54
Domácí péče	54
Pečovatelská služba (sociální služba)	55
6. DŮLEŽITÉ INFORMACE	56
Zdravotnická záchranná služba – tísňová linka 155 (případně jednotné evropské číslo tísňového volání 112)	57
Zásady první pomoci	59
Preventivní prohlídky	60
Screeningové programy	60
Novorozenecký screening	62

OBSAH

Očkování	62
Sledování spokojenosti pacientů	63
Resortní bezpečnostní cíle	63
Národní antibiotický program	63
Dárcovství krve	64
Darování orgánů	66
Dárcovství kostní dřeně	66
Sdružení pacientů	68
Zdroje financování českého zdravotnictví	68
7. PÉČE V POSLEDNÍM STADIU ŽIVOTA	70
Když nelze onemocnění vyléčit	71
Jak postupovat při úmrtí blízké osoby	73
Organizace pohřbu	73
8. DŮLEŽITÉ KONTAKTY	76
Ministerstvo zdravotnictví ČR	77
Střediska zdravotnické záchranné služby	77
Krajské úřady	79
Krajské hygienické stanice	80
Subjekty poskytující informace o kvalitě	81
Zdravotní pojišťovny	81
Profesní lékařské a sesterské organizace	82
Profesní komory	83
Pacientské organizace a sdružení	83
9. PŘÍLOHY	98
Legislativa vztahující se k oblasti kvality a bezpečí zdravotních služeb	99
Vzor Informovaného souhlasu pacienta s hospitalizací a určení osob, které mohou být informovány o pacientově zdravotním stavu	102
Prohlášení spojené s hospitalizací	104

SLOVNÍK POJMŮ

Akutní péče – druh zdravotní péče, kdy je pacient léčen pro naléhavé onemocnění či zranění, obvykle krátkodobě, přičemž jejím účelem je odvrácení vážného zhoršení zdravotního stavu nebo snížení rizika vážného zhoršení zdravotního stavu (§ 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

Certifikát kvality a bezpečí – je vydáván podle § 105 zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, a osvědčuje skutečnost, že zdravotnické zařízení je způsobilé k poskytování kvalitní a bezpečné zdravotní péče a má vytvořen funkční a efektivní systém pro posuzování výkonnosti a kontinuálního zvyšování kvality zdravotní péče a bezpečí pacientů.

Dlouhodobá péče – poskytování zdravotních služeb chronicky nemocným, starším nesoběstačným či handicapovaným osobám ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb či ve vlastním sociálním prostředí pacienta; tyto osoby nejsou v akutní fázi onemocnění, jedná se např. o léčebny dlouhodobě nemocných.

Domácí péče – zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta (podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování). Vlastním sociálním prostředím pacienta se rozumí domácí prostředí pacienta nebo prostředí nahrazující domácí prostředí pacienta (například zařízení sociálních služeb). Touto zdravotní péčí je návštěvní služba a domácí péče, kterou je ošetrovatelská péče, léčebně rehabilitační péče nebo paliativní péče.

Edukace – proces výchovy a vzdělávání.

Externí hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb – proces, jehož účelem je posoudit podle stanovených hodnotících standardů úroveň kvality a bezpečí poskytování zdravotních služeb, a to nezávislým subjektem (fyzickou nebo právnickou osobou), odlišným od poskytovatele zdravotních služeb, který získal k provádění této činnosti příslušné oprávnění (§ 98 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů).

Indikátor – ukazatel kvality poskytovaných zdravotních služeb.

Informovanost pacientů – pojem, který úzce souvisí s právem pacienta, resp. povinností poskytovatele zdravotních služeb sdělit informace o zdravotním stavu pacienta (§ 31 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů), zejména se jedná o informace potřebné k tomu, aby mohl před zahájením diagnostického či terapeutického postupu rozhodnout o tom, zda s jeho provedením souhlasí.

Interní audit – vnitřní kontrolní proces, kdy nezávislý orgán poskytovatele zdravotních služeb hodnotí kvalitu jím poskytovaných služeb. Ve smyslu ustanovení § 47 odst. 3 písm. (b) zákona č. 372/2011 Sb. je poskytovatel zdravotních služeb rovněž povinen v rámci zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb zavést interní systém hodnocení kvality a bezpečí. Pro zavedení tohoto systému byly vypracovány „minimální požadavky“, které jsou uveřejněny ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví ČR č. 16/2015.

Kontinuální zvyšování kvality – přístup managementu zahrnující průběžnou snahu o zlepšování procesů v oblasti poskytování zdravotních služeb ve shodě s potřebami pacientů.

Kvalita zdravotní péče – úroveň poskytování zdravotních služeb.

Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby (NPZ) – Health Promoting Hospitals (HPH), program Světové zdravotnické organizace, který vede nemocnice k tomu, aby kladly větší důraz na podporu zdraví a prevenci nemocí než pouze na diagnostické a terapeutické služby.

Nežádoucí události (NU) – jsou události nebo okolnosti, které mohly vyústit nebo vyústily v tělesné poškození pacienta, jemuž bylo možné se vyhnout. Dále jsou za nežádoucí událost považovány případy, kdy poškození pacienta je pouze psychické či socioekonomické, a také případy, kdy poškozeným je poskytovatel zdravotních služeb nebo jeho pracovník. Za nežádoucí události jsou dále také považována neočekávaná zhoršení klinického stavu pacienta, pokud mají za následek trvalé poškození nebo úmrtí pacienta. Nežádoucími událostmi jsou také ty události nebo okolnosti, jež mohly vyústit nebo vyústily v tělesné poškození pacienta a u nichž není dosud známo, zdali bylo možné se jim vyhnout.

Nozokomiální nákaza (NN) – neboli nemocniční nákaza je přenosné infekční onemocnění, které vzniklo v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Za nemocniční nákazu je považována i nákaza, která se s ohledem na svoji inkubační dobu projeví až po propuštění pacienta ze zdravotnického zařízení nebo po jeho přeložení do jiného zdravotnického zařízení.

Osoba blízká – osobou blízkou se dle občanského zákoníku rozumí zejména příbuzní v řadě přímé, manželé a registrovaní partneři, sourozenci, ale i jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném, které by důvodně pociťovaly újmu druhého za újmu vlastní.

Pečovatelská služba – terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba poskytuje ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb tyto základní činnosti: pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Poskytovatel zdravotních služeb – fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

Prevence – opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemoci.

Primární péče – koordinovaná komplexní zdravotně-sociální péče, poskytovaná zejména zdravotníky na úrovni prvního kontaktu občana se zdravotnickým systémem i na základě dlouhodobě kontinuálního přístupu k jednotlivci, je souborem činností souvisejících s podporou zdraví, prevencí, vyšetřováním, léčením, rehabilitací a ošetřováním, tyto činnosti jsou poskytovány co nejlépe sociálnímu prostředí pacienta a respektují jeho bio-psycho-sociální potřeby, zahrnuje všeobecné praktické lékaře, praktické lékaře pro děti a dorost, ambulantní stomatology, ambulantní gynekology a agentury domácí péče.

Prognóza – předpověď či odhad zdravotního stavu pacienta dle dostupných informací.

Screening – metoda vyhledávání časných forem nemocí nebo odchylek od normy v dané populaci, prováděná formou testů.

Sociální služba – činnost nebo soubor činností (podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách) zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Nepříznivou sociální situací se rozumí oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, vlivem krizové sociální situace, dále životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby či z jiných závažných důvodů.

Sociální služby ve zdravotnických zařízeních ústavní péče – sociální služby (podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) poskytované osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby, a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení ústavní péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb či pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb. Služba obsahuje tyto základní činnosti: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Standard – doporučený postup, který vyjadřuje požadovanou úroveň péče.

ÚZIS ČR – Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

World Health Organization (WHO) – Světová zdravotnická organizace.

Zdravotní péče – soubor činností a opatření prováděných u fyzických osob za účelem předcházení, odhalení a odstranění nemoci, vady nebo zdravotního stavu, udržení, obnovení nebo zlepšení zdravotního a funkčního stavu, udržení a prodloužení života a zmírnění utrpení, pomoci při reprodukci a porodu, posuzování zdravotního stavu, preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, ošetrovatelské nebo jiné zdravotní péče, výkony prováděné zdravotnickými pracovníky.

Zdravotní služby – poskytování zdravotní péče zdravotnickými pracovníky, konzultační služby, jejichž účelem je posouzení léčebného postupu, nakládání s tělem zemřelého, zdravotnická záchranná služba, zdravotnická dopravní služba, přeprava pacientů neodkladné péče, zdravotní služby v rozsahu činnosti odběrových zařízení či služby transfuzní, příp. i specifické zdravotní služby podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů (§ 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů).

Zdravotnické zařízení – prostory určené k poskytování zdravotních služeb.

01/

CO JE VLASTNĚ BEZPEČÍ PACIENTA?

Cítíte se ve zdravotnickém zařízení bezpečně? Pokud ne, hned si položte druhou otázku: „Mohu to nějak ovlivnit?“ Správná odpověď zní: „Ano, mohu to významně ovlivnit!“

Bezpečí je pocit, který nás provází, když se pohybujeme ve známém prostředí, kde nám nehrozí žádná újma, kde nás okolí chápe a podporuje.

Do zdravotnického zařízení většinou nepřicházíme dobře naladěni. Jsme nemocní, máme potíže, bolesti a obavy. Tomu, aby pomoc zdravotníků byla opravdu účinná a bezpečná, můžeme mnohdy napomoci sami. Tím, že

- budeme dobře informováni,
- budeme vědět, co se s námi děje,
- víme, o čem můžeme rozhodnout, a rozumíme tomu, o čem rozhodujeme,
- sami zkontrolujeme, co zkontrolovat můžeme a umíme.

Zahraniční studie:

Až u 10 % hospitalizací dochází k poškození pacientů!

02/

DESATERO O BEZPEČÍ PACIENTA

1. IDENTIFIKACE

Zdravotníci se snaží poskytovat tu nejlepší péči vždy konkrétnímu člověku. Přesto se může stát, že dojde k záměně. Tomuto riziku lze předejít tzv. identifikačními náramky, označováním operovaných míst přímo na těle pacienta před výkonem a dalšími bezpečnostními prvky. Pacient, pokud je bdělý, by měl prověřit, zdali je konkrétní úkon (např. podání léku, vyšetření) určen právě jemu.

Neustále upozorňujte na svou totožnost, kdykoli nemáte jistotu, že jste byli správně identifikováni – při podání léku, předpisu receptu, absolvování vyšetření, jakémkoliv výkonu. Před celkovou anestezí požadujte ujištění, že personál ví, kdo jste a na jakou operaci jdete. Ptejte se na konkrétní způsob prevence záměny ve Vaší nemocnici. Buďte obezřetní především v situacích, kdy o Vás přechodně pečuje někdo, kdo Vás nezná. Pokud máte alergii na léky nebo potraviny, sdělte to zdravotníkům opakovaně a zjišťujte, zdali mají patřičné informace zaznamenány ve Vaší zdravotnické dokumentaci.

Pozor! Pokud dostanete jiný lék, než na který jste zvyklí, ptejte se, zda lékaře. Nejenže na tyto informace máte právo, ale můžete tím zabránit nechtěné záměně léků.

2. ZNEJTE SVŮJ ZDRAVOTNÍ STAV

Zdravotník se bude ptát na Váš zdravotní stav, tzn. jaké nemoci, operace nebo vyšetření jste kdy měli, jaké nemoci se vyskytují ve Vaší rodině, kdo z Vašich nejbližších (např. rodiče, sourozenci, prarodiče) měl či má například rakovinu, vysoký krevní tlak, srdeční infarkt či mozkovou mrtvici.

Odpovědi na tyto otázky byste měli mít vždy připravené, poznámky si můžete dělat na str. 24.

3. UPOZORŇUJTE, KDYKOLI JE TO TŘEBA

Hlaste jakékoli změny, jakoukoli nepohodu, nebojte se říci si o pomoc. Máte-li nějaká omezení nebo problémy, o kterých by zdravotník měl vědět, sami na ně aktivně upozorňujte (např. alergie, bolest, omdlávání, poruchy zraku, sluchu, dietní omezení, kardiostimulátor a další).

4. DODRŽUJTE PRAVIDLA HRY

Hlavním cílem zdravotníků je snaha o Vaše uzdravení. Všechny činnosti a doporučení směřují k tomu, abyste se ve zdravotnickém zařízení cítili bezpečně, abyste byli ušetřeni rušivých vlivů okolí. Proto jsou vypracována pravidla, kterými je žádoucí se řídit.

Pravidla bývají viditelně vyvěšena na odděleních nebo v čekárnách ambulancí.

Pokud pravidla, tzv. provozní, vnitřní či domácí řád, nikde nenajdete, vyžádejte si je od personálu. Většinou bývají k dispozici při příjmu do nemocnice a pacient podepisuje, že se jimi bude řídit. Týkají se např. režimu návštěv, kouření, konkrétních omezení či doporučení. Pokud máte nějaké individuální požadavky, poraďte se s personálem. Některá pravidla, jako například trpělivost při čekání v ordinaci nebo dochvilnost, pokud jste objednáni na konkrétní čas, však upravit nelze.

5. PTEJTE SE

Mlčení se nikdy nevyplácí! Nebojte se zeptat – jde přece o Vaše zdraví! Máte právo na získání srozumitelné informace. Mimo jiné tím pomůžete i zdravotnickému personálu a připomenete mu, pokud na něco zapomněl.

Ptejte se, kdykoli Vám není něco jasné, zvláště máte-li se rozhodnout ohledně operace nebo nějakého náročného výkonu. Máte právo na druhý názor. Nebojte se o něj požádat (dále viz kapitola „Na co máte právo?“ na str. 18).

6. VZDĚLÁVEJTE SE

Řada zdravotnických organizací (např. lékařské společnosti či sesterské organizace) vydává kromě odborných publikací též texty věnované pacientům. Existuje množství dostupných tištěných prospektů a brožur, které popisují jednotlivá onemocnění nebo obsahují informace o léčbě. Ptejte se svého lékaře, jakou literaturu nebo jiný zdroj informací by Vám doporučil. Také patientská sdružení (viz kapitola „Důležité kontakty“, str. 76) se intenzivně věnují vzdělávání pacientů. Tyto informace poskytují i stránky Ministerstva zdravotnictví ČR (dále jen „MZČR“), kde můžete nalézt mnoho údajů nebo odkazy na různé instituce ve zdravotnictví: www.mzcr.cz.

Pozor! Ne všechny informace, které naleznete na internetu, jsou vědecky ověřené a aktuální.

Zajímejte se o vše, co může souviset s Vaším zdravotním stavem, a to i v době, kdy jste zdraví. Lze nalézt spoustu informací, díky kterým můžete předejít nemocem nebo komplikacím. Ve vlastním zájmu si z dostupných zdrojů nastudujte vše o své nemoci. Budete se pak lépe rozhodovat a zdravotníkům lépe rozumět. Také budete moci lépe ohlídat svá práva a povinnosti.

7. HYGIENA

Hygiena hraje ve zdravotnickém zařízení obzvláště velkou roli, neboť nemocniční nákazy představují jednu z nejčastějších komplikací při poskytování zdravotní péče. Netýká se to jen dokonalé hygieny rukou, ale také např. výměny rukavic, podložek na vyšetřovacích lehátkách, ložního prádla či manipulace s jednorázovým zdravotnickým materiálem.

Sledujte, zda personál, který Vás ošetřuje, dodržuje svou povinnost mýt a dezinfikovat si ruce, kdykoli na Vás sahá, zda si při provádění výkonu (např. podání infuze, odběr biologického materiálu atd.) u nového pacienta navlékl nové rukavice apod. Pokud se tak neděje, nebojte se na to upozornit. Také Vy sami buďte ve zdravotnickém zařízení při hygieně pečliví. Často se sprchujte (pokud Vám to Váš zdravotní stav a ošetřující personál dovolí) a myjte si často ruce.

Dále viz kapitola: [Hygiena a infekce v nemocnici, str. 50.](#)

Pozor! Infekční odpad odhazujete vždy jen do určených nádob, jelikož odpadkové koše na pokojích pacientů jsou určeny jen pro běžný, komunální odpad.

8. DĚLEJTE SI POZNÁMKY

Často se stává, že si pacient při rozhovoru s lékařem nevzpomene na vše důležité. Zvláště když má pacient rozsáhlou zdravotní historii, může být rozpomenutí se na všechny potíže, prodělané nemoci, data výkonů a užívané léky opravdu nesnadné.

Je užitečné si dopředu poznamenat vše, co byste chtěli svému lékaři sdělit. Dělejte si poznámky též při rozhovoru s lékařem a ošetrovatelským personálem, zejména tehdy, informuje-li Vás o tom, co máte udělat, kam jít na vyšetření, co jíst, co nejíst atd. Příslušné formuláře k vyplnění najdete na str. 28–30.

9. VEZMĚTE SI S SEBOU DOPROVOD

Pacient má často větší jistotu, pokud jej doprovází osoba, které důvěřuje, ať už je to nejbližší příbuzný nebo blízký člověk.

Máte právo, aby se doprovázející osoba účastnila všech výkonů, s výjimkou těch, kde by mohlo nastat ohrožení jejího zdraví nebo kde to hygienické požadavky neumožňují (např. rentgen, operační sál apod.). Vámi určená osoba Vás může doprovázet i do ordinace a promluvit si s lékařem místo Vás nebo společně s Vámi.

10. NEBOJTE SE

Někdy je obtížné se ptát a někdy je obtížné některé informace sdělit. Tím, že pacient přistupuje ke zdravotním službám aktivně, pomáhá nejen sobě, ale i zdravotnickému personálu. Nic není cennější než lidské zdraví, je tedy zcela na místě se ptát, informovat, prověřovat.

Nebojte se oslovit personál, kdykoli něco potřebujete. Jakékoli zhoršení potíží ihned hlase. Je nezbytné, aby lékař věděl o všech lécích, které užíváte, včetně těch, jež jste si „naordinovali“ sami, nebo které jste přestali brát v minulosti kvůli nežádoucím účinkům. Nebojte se sdělit i takové informace, s nimiž se nesevřujete ochotně. Uvědomte si, že lékař není Váš soudce. Pokud zatajíte své neřesti, které ovlivňují Vaše zdraví, jako např. kouření, konzumaci alkoholu apod., nemůže pak lékař správně nastavit Váš vyšetřovací ani léčebný plán. Lékař pracuje s informacemi, které mu sdělíte, a na nich pak staví, proto zde doslova platí, že podle zkreslených plánů dobrý dům nepostavíš...

03/ NA CO MÁTE PRÁVO?

ZVOLIT SI POSKYTOVATELE ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB (ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ) A PRÁVO NA VÝBĚR DOPRAVNÍ ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY

Toto téma je detailněji rozebráno v kapitolách „Váš registrující lékař“, „Vaše nemocnice“ a „Propuštění z nemocnice“. Tato Vaše práva vycházejí z platných zákonů, které jsou mimo jiné k dispozici na www.mzcr.cz.

[Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů](#), a [zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů](#).

NA INFORMACE O SVÉM ZDRAVOTNÍM STAVU

Lékař je povinen Vám sdělit vše, co se týká Vašeho zdraví. Je povinen Vám srozumitelně podat informaci o výsledcích Vašich vyšetření, o možných způsobech léčby a prognóze onemocnění (odhad vývoje onemocnění). Máte právo určit jakoukoli osobu nebo osoby, které mohou být informovány o Vašem zdravotním stavu, a to při přijetí k poskytování zdravotní péče nebo kdykoli po přijetí. Určení osoby nebo osob můžete kdykoli změnit. Jména Vámi určených osob budou součástí Vaší zdravotnické dokumentace.

[Zdravotničtí pracovníci jsou ze zákona vázáni mlčenlivostí](#). To znamená, že informace o Vašem zdravotním stavu mohou podat pouze Vám, osobám Vámi určeným a dále osobám uvedeným v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

V případě poskytování informací po telefonu může být totožnost osob ověřena prostřednictvím hesla či kódu. V tomto případě při přijetí do nemocnice obdržíte číselný kód a záleží jen na Vás, komu tento kód sdělíte. Osobě, která tento kód uvede, jsou pak informace podávány. Ověření totožnosti volajícího je možné i formou tzv. kontrolních otázek. Volba způsobu ověřování totožnosti osob, jimž jsou podávány informace, záleží na poskytovateli zdravotních služeb.

ZAKÁZAT POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O VAŠEM ZDRAVOTNÍM STAVU KOMUKOLI

Můžete též vyslovit zákaz podávání informací o Vašem zdravotním stavu jakékoli osobě nebo osobám, a to při přijetí k poskytování zdravotních služeb nebo kdykoli po přijetí. Tento Váš zákaz bude součástí Vaší zdravotnické dokumentace, přičemž zákaz můžete kdykoli odvolat.

Tento zákaz se však nevztahuje na osoby, jež jsou oprávněny nahlížet do zdravotnické dokumentace za podmínek stanovených zákonem.

VYSLOVENÍ SOUHLASU S POSKYTNUTÍM ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

Tuto problematiku věcně upravuje zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zdravotní péče Vám může být poskytnuta pouze tehdy, vyslovíte-li s ní souhlas. Bez Vašeho souhlasu Vám může být poskytnuta pouze v případech, které stanoví zákon, jedná se například o neodkladnou péči, kdy zdravotní stav neumožňuje pacientovi tento souhlas vyslovit, nebo při léčení nařízeném z důvodu onemocnění infekční chorobou v zájmu ochrany obyvatelstva.

Více informací o povinnosti podrobit se léčení infekčního onemocnění v rámci ochrany obyvatelstva Vám poskytne zákon č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který je k dispozici na www.mzcr.cz.

ODMÍTNOT LÉČBU

Toto základní právo pacienta je logické, protože kdo jiný by měl rozhodovat o Vašem těle než Vy. Uvědomte si tuto skutečnost vždy, kdykoli máte absolvovat nějaký zdravotní výkon, a ujistěte se o tom, že máte dostatek informací, abyste se mohli v klidu a svobodně rozhodnout. Stejně jako v předchozích případech existují výjimky, kdy pacient nemůže, nebo není schopen odmítnutí realizovat, např. v případě těžkého stavu s poruchou vědomí.

ZDRAVOTNICKÁ DOKUMENTACE

Každý poskytovatel zdravotních služeb je povinen vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci o svých pacientech v listinné nebo elektronické podobě nebo v kombinaci obou těchto podob.

Zdravotnická dokumentace plní mnoho funkcí – přehledně popisuje, co a kdy se s Vámi dělo, jaké medikace Vám byly podány, informuje o nežádoucích událostech (viz kapitola „Slovník pojmů“, str. 8) atd. Do dokumentace mohou zapisovat pouze osoby k tomu pověřené, a to pouze v rozsahu jejich kompetencí (tzn., že zdravotní sestra Vám do zdravotnické dokumentace může zaznamenat pouze určitý rozsah informací, mnohem širší pravomoc má ošetřující lékař).

Vedení zdravotnické dokumentace je nezbytnou součástí péče o Vás. Zdravotnická dokumentace musí splňovat základní požadavky, jako jsou přehlednost, srozumitelnost a hlavně čitelnost.

Víte, že máte právo znát informace, které obsahuje zdravotnická dokumentace vedená o Vaší léčbě?

NAHLÍŽET DO SVÉ ZDRAVOTNICKÉ DOKUMENTACE

Kromě toho, že zdravotníci mají povinnost Vám umožnit nahlédnutí do Vaší zdravotnické dokumentace (za přítomnosti zaměstnance poskytovatele zdravotních služeb), můžete si také požádat o výpis nebo o kopii této dokumentace. Ceník za jejich pořízení by měl být veřejně dostupný a měl by odpovídat obvyklým cenám. Seznamte se s ním předtím, než o zhotovení výpisu nebo kopie písemně požádáte. Poskytovatel zdravotních služeb má na pořízení výpisu či kopie lhůtu 30 dnů.

Kromě Vás má k dokumentaci přístup **ten, koho jste určili jako osobu, které mohou být poskytnuty informace o Vašem zdravotním stavu, a osoby, které k tomu výslovně zmocňuje zákon.**

U osoby nezletilé či nezpůsobilé k právním úkonům to je zákonný zástupce (rodič, opatrovník). Přístup ke zdravotnické dokumentaci pacienta, jenž zemřel, mají osoby blízké, popřípadě osoby určené pacientem za jeho života jako osoby, které je možno informovat o jeho zdravotním stavu.

VYBRAT SI ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNU

Zdravotní pojišťovna, u níž jste pojištěni a prostřednictvím které měsíčně hradíte zdravotní pojištění, za Vás nakupuje zdravotní služby v zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb, kteří jsou jejími smluvními partnery. Poskytovatelé zdravotních služeb pak účtují Vámi zvolené pojišťovně zdravotní péči, kterou Vám poskytli. Pojišťovna dále hradí všem poskytovatelům zdravotních služeb (tedy i nesmluvním) péči nutnou a neodkladnou, jež byla poskytnuta pacientovi v ohrožení života a zdraví. Pokud nejste se službami své zdravotní pojišťovny spokojeni, můžete ji ve dvou termínech kalendářního roku změnit, a to buď k 1. lednu nebo k 1. červenci, musí být však dodržen minimálně dvanáctiměsíční interval mezi přestupy.

Více informací Vám poskytne zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

ZMĚNIT LÉKAŘE

Máte právo na změnu lékaře, u něhož jste registrováni. Můžete tak učinit jednou za 3 měsíce (dále viz kapitola „Váš registrující lékař“, str. 26).

NA POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY BEZ ÚHRADY

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, v jakých případech má pacient právo na zdravotní služby bez přímé úhrady.

Zdravotní péči dostanete bez úhrady jen tehdy, má-li vybraný poskytovatel zdravotních služeb s Vaší zdravotní pojišťovnou uzavřenou smlouvu. Záleží také na tom, v jakém rozsahu výkonů je smlouva uzavřena. Pokud od Vás lékař nějaký poplatek požaduje, je nutné se vždy dopředu informovat, za co tento poplatek platíte a zda jsou Vámi požadovaný výkon či služba hrazeny ze zdravotního pojištění.

Poskytovatel zdravotních služeb je ze zákona povinen:

- informovat Vás o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění, a to před jejich poskytnutím, a vystavit Vám účet za uhrazené zdravotní služby, nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
- zpracovat seznam cen poskytovaných zdravotních služeb nehrazených a částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a umístit ho tak, aby Vám byl seznam přístupný; to neplatí pro poskytovatele lékařské péče.

PACIENTSKÝ OMBUDSMAN

Pozice patientského ombudsmana je zastoupena v řadě nemocnic. Funkci [patientského ombudsmana](#) na Ministerstvu zdravotnictví ČR zřídil od roku 2015 i ministr zdravotnictví. Rolí patientských ombudsmanů všech úrovní je být rádcem a průvodcem pacientů v případě, že si nejsou jisti svými právy, a pomáhat jim či jejich blízkým řešit případy, kdy mají podezření, že jejich práva byla porušena. Veškeré Vaše podněty slouží nemocnicím i ministerstvu jako důležitá zpětná vazba k zlepšování jejich činnosti. [Kontakt na patientského ombudsmana MZČR naleznete v kapitole „Důležité kontakty“, str. 76.](#)

PODAT STÍŽNOST

Pokud nejste spokojeni se zdravotní péčí, které se Vám dostává, můžete podat stížnost příslušnému poskytovateli zdravotních služeb (např. řediteli nemocnice nebo přímo lékaři – např. praktickému či ambulantnímu). Pokud nebudete s jejím vyřízením spokojeni, můžete se obrátit na místně příslušný krajský úřad. Dále můžete podat stížnost na konkrétního lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta České lékařské komory, České stomatologické komory nebo České lékárnické komory nebo se můžete obrátit na Vaši zdravotní pojišťovnu.

Pokud se domníváte, že všechny předchozí kroky nebyly dostatečné, máte právo postupovat cestou občansko-právní. Většina poskytovatelů zdravotních služeb má na svých internetových stránkách uveden postup pro podávání stížností. Za pacienta může podat stížnost osoba, kterou pacient k tomuto úkonu zmocnil. Pokud pacient zemřel, náleží práva na podání stížnosti jeho osobám blízkým.

PRÁVO NA DRUHÝ NÁZOR

I když svému lékaři důvěřujete, mohou nastat situace, kdy uvítáte názor dalšího lékaře (například vážné onemocnění, kdy se plánuje zásadní operace, apod.). Právo na názor dalšího lékaře – takzvaný druhý názor – máte ze zákona¹.

¹ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (§ 28 odst. 3).

Stejně právo máte i u péče poskytované jinými zdravotnickými pracovníky, např. fyzioterapeuty, klinickými psychology nebo sestrami.

Toto neplatí, jde-li o poskytování neodkladné péče nebo o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

NA CO MÁTE PRÁVO JAKO OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM?

- Na vše, na co má právo osoba bez zdravotního postižení – viz předcházející kapitola,
- na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost a respektování soukromí,
- na přítomnost blízké osoby nebo osoby, kterou si sami určíte,
 - pokud máte omezenou svéprávnost nebo jste nezletilý, můžete požadovat, aby při poskytování zdravotních služeb nebyla přítomna blízká osoba, jde-li o osobu, jež Vás týrá nebo jinak zneužívá či zanedbává,
- pokud jste nevidomý, neslyšící nebo máte jakékoli jiné smyslové postižení, můžete si zvolit způsob, kterým se chcete dorozumívat. Informace o svém zdravotním stavu a o dalším léčebném postupu máte právo obdržet srozumitelně a jasně, a to vždy po přijetí do péče a následně při jakýchkoli změnách. Máte-li omezenou svéprávnost nebo jste nezletilý, právo klást otázky máte stále a navíc ho má také Váš zákonný zástupce nebo opatrovník:
 - lékař i zdravotnický personál je povinen respektovat Váš způsob komunikace a tímto způsobem s Vámi komunikovat; vždy dbejte na to, aby Vám bylo zřejmé, jaká léčba Vám byla poskytnuta a jaká je dále plánována,
 - pokud s ohledem na své postižení využíváte vodícího nebo asistenčního psa, můžete požadovat, aby Vás pes doprovázel, avšak přitom je vždy důležité dodržovat vnitřní řád daného zařízení a respektovat jeho omezení.

Obecně lze říci, že je důležité komunikovat s lékaři i se zdravotnickým personálem a co nejdříve je uvědomit o případných nesnázích, ve kterých se nacházíte.

POVINNÁ MLČENLIVOST ZDRAVOTNÍKŮ

Každý zdravotník je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s péčí o Vás, o Vašem zdravotním stavu, hospitalizaci, diagnóze, prognóze (předpověď dalšího průběhu onemocnění). Už sama skutečnost, že je pacient léčen určitým lékařem či v určitém zdravotnickém zařízení, představuje předmět mlčenlivosti. Zákon umožňuje, aby lékař kromě pacienta informoval o povaze onemocnění a potřebných výkonech též osoby určené pacientem.

Nenuťte zdravotníky povinnost mlčenlivosti porušovat.

Více o možnosti získání informací po telefonu naleznete na str. 20.

Pokud chcete, aby byl o Vašem zdravotním stavu informován někdo jiný, musíte k tomu dát písemný souhlas.

Vzor Informovaného souhlasu pacienta s hospitalizací a určení osob, které mohou být informovány o pacientově zdravotním stavu, naleznete v kapitole „Přílohy“, str. 102.

POZNÁMKY

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

04/

VÁŠ REGISTRUJÍCÍ LÉKAŘ

MŮŽETE SI JEJ ZVOLIT

Každý si může zvolit svého registrujícího lékaře (všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost, zubní lékař, gynekolog), tedy lékaře, který o Vás pečuje v případě zdravotních obtíží či v rámci preventivních prohlídek a pravidelně Vás sleduje, pokud trpíte nějakým chronickým onemocněním.

Všeobecný praktický lékař a praktický lékař pro děti a dorost, vedle práce v ordinaci, zajišťuje pro své registrované pacienty také návštěvní službu v případech, kdy nejsou schopni se do jeho ordinace sami dostavit.

Pokud nejste s péčí svého lékaře spokojeni, můžete jej změnit jednou za tři měsíce. Časté střídání registrujícího lékaře nelze doporučit. Může být ohrožena návaznost při péči o Vás.

INFORMACE DŮLEŽITÉ PRO VAŠEHO LÉKAŘE SI MŮŽETE ZAPISOVAT ZDE

Osobní data

Jméno:

Příjmení:

Bydliště:

Telefon:

E-mail:

Věk:

Krevní skupina:

Jsem:

kuřák

nekuřák

Mám (nemoci, obtíže):

-
-
-
-

Mám (kompenzační pomůcky):

kardiostimulátor

kovový implantát

A-V shunt

jiné

Rodiče, pokud žijí, věk, chronická onemocnění. Pokud zemřeli, v kolika letech a na jaké onemocnění.

.....

Čím trpěli:

Otec:

Matka:

CO BY O VÁS MĚL VÁŠ REGISTRUJÍCÍ LÉKAŘ VĚDĚT?

Datum narození:

Hmotnost:

Výška:

Krevní skupina:

Proti čemu jsem očkovan:

Prodělané infekční choroby:

 v dětském věku:

 ostatní:

Alergie: léky, jód, pylové, astma, kožní, včelí bodnutí, potravinové, jiné

Počet potomků:

Počet porodů/potratů (u žen):

Datum první menstruace:

Menopauza:

Jakými chorobami jsem trpěl/a – trpím:

1

2

3

4

Jaké operační výkony jsem absolvoval/a:

.....

.....

Datum a důvod posledních hospitalizací:

1

2

3

4

5

Jaké léky užívám a jak často:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

JAK POZNÁTE, ŽE VÁŠ REGISTRUJÍCÍ LÉKAŘ POSKYTUJE KVALITNÍ PÉČI?

Registrujícího lékaře lze zhodnotit už z jeho chování. Věnuje se Vám, vysvětluje, povídá si s Vámi, trpělivě Vás vyslechne? Čekáte dlouho v čekárně, nebo si Vás objedná na určitou hodinu? Nabízí Vám aktivně preventivní vyšetření, na která máte nárok? Má přehled o tom, kde a kdy jste byli hospitalizováni, jaké nálezy máte od jiných lékařů, pamatuje si, co máte za obtíže? Pak je to určitě ten pravý.

NEZAPOMEŇTE

Váš lékař by měl mít smlouvu se zdravotní pojišťovnou, u níž jste pojištěn. **Ale v případě poskytnutí tzv. nutné a neodkladné zdravotní péče (péče zachraňující život a zdraví) Vás musí ošetřit každý lékař, tedy i ten, který smlouvu s Vaší zdravotní pojišťovnou nemá.** Pokud nejste s péčí svého registrujícího lékaře spokojeni, můžete jej změnit jednou za tři měsíce. Samotná změna lékaře není složitá. Navštívíte nového Vámi vybraného lékaře a zeptáte se na možnou registraci.

Existují situace, kdy Vás lékař není povinen registrovat, a to v případě:

- že nemá smlouvu s Vaší zdravotní pojišťovnou,
- v případě přeplněné kapacity.

Registrování můžete být vždy jen u jednoho praktického lékaře, stomatologa a gynekologa. **Při provedení registrace se vyplní „Registrační list“**, který má dva listy. První list zůstává jako doklad lékaři a druhý si ponecháte Vy. Oba listy musí být **Vámi podepsány**. O registraci nového pacienta informuje lékař příslušnou zdravotní pojišťovnu. Novou registrací automaticky zaniká předchozí zápis u původního praktického lékaře.

Pokud lékaře změňte, informujte původního praktického lékaře o této změně. Nově zvolený registrující lékař si vyžádá informace z Vaší zdravotnické dokumentace, které jsou důležité pro zajištění návaznosti zdravotní péče. Původní praktický lékař je povinen mu tyto informace poskytnout.

Váš lékař by měl být dostupný z místa Vašeho bydliště a měla by Vám vyhovovat jeho ordinační doba.

S ČÍM K LÉKAŘI PŘICHÁZÍTE?

Za lékařem většinou přicházíte, když máte zdravotní potíže. Lékař se Vás bude při pohovoru ptát na to, kdy potíže začaly, jak často je máte, zdali jsou stále stejné, nebo se Váš stav zhoršuje.

BOLEST

Bolest je nejčastějším důvodem návštěvy lékaře. Dobře lékaři popište její umístění, charakter a intenzitu. Pokuste se sami určit, jak je Vaše bolest intenzivní. Zkuste si intenzitu sami určit na této stupnici: 0 = žádná, 10 = nesnesitelná. Tato škála bolesti představuje užitečnou pomůcku, která lékaři pomáhá u téhož pacienta například sledovat intenzitu bolesti v čase.

Pokud je tedy bolest Vaším hlavním problémem, bude výhodné se s touto metodikou detailněji seznámit. Váš lékař Vám v tom pomůže. Bolest může být svým charakterem bodavá, řezavá, palčivá, pulzující, tlaková, neohraničená, přerušovaná, trvalá apod.

ZVÝŠENÁ TEPLOTA, HOREČKA

Medicína definuje horečku jako stav **zvýšené tělesné teploty nad 38 °C**. Její nebezpečná hranice pro organismus je nad 40 °C – kritická mez je nad 41 °C.

Horečka může být stav ohrožující správnou činnost organismu, u specifických skupin osob (např. malé děti, senioři, kardiaci) může dokonce ohrožovat život. Bylo by ale chybou považovat její přítomnost výhradně za negativní. Horečka je pro nás velmi podstatným varovným signálem. U závažnějších onemocnění slouží k jejich včasnému odhalení a vyhledání lékaře.

Příčiny horečky jsou velmi početné a různorodé. Při její léčbě je podstatné nejen snížit tělesnou teplotu, ale zahájit též léčbu příčiny, jež horečku vyvolala. V případě, že u sebe zaznamenáte zvýšení teploty, snažte se uvědomit si i doprovodné příznaky. Tyto Vaše postřehy budou velmi přínosné pro stanovení diagnózy ošetřujícím lékařem. Je též nutné si uvědomit, že tělesná teplota přirozeně kolísá během dne (v závislosti na počasí, fyzické zátěži apod.).

Je důležité zaznamenat vývoj teploty v čase a její hodnoty. Nezapomeňte, že pokud Vaše teplota přesahuje 38 °C a trvá déle než dva dny, měli byste vždy zavolat či vyhledat svého lékaře.

DŮVOD NÁVŠTĚVY U LÉKAŘE

Jaký je důvod Vaší návštěvy? Máte akutní potíže, jdete na kontrolu, preventivní prohlídku, pro recept, pro potvrzení? Ujasněte si předem, proč k lékaři přicházíte, a hlase důvod návštěvy zdravotní sestře. Má to značnou důležitost zvláště v případech, kdy máte podezření na infekční onemocnění.

MUSÍTE SE U PRAKTICKÉHO LÉKAŘE REGISTRovat?

Nejste povinni se registrovat, odmítnutí registrace u lékaře ale nelze doporučit. Ze zákona o veřejném zdravotním pojištění totiž vyplývá, že úhrada řady zdravotních výkonů je vázána jen na registrujícího lékaře – např. pravidelné preventivní prohlídky, komplexní vstupní prohlídky, návštěvy doma u vážně nemocných a špatně pohyblivých pacientů atd. Bez registrace by Vám toto vše nemohlo být poskytnuto.

To, co je výše uvedeno, platí i v případě registrujícího zubního lékaře a gynekologa (s výjimkou návštěvní služby).

Co si vzít s sebou k registraci u nového lékaře?

- Průkaz pojištěnce,
- průkaz totožnosti (občanský průkaz, pas, případně řidičský průkaz),
- seznam aktuálně užívaných léků,
- předchozí nálezy, lékařské zprávy od specialistů, případně propouštěcí zprávy z nemocnice, máte-li je k dispozici.

Je velmi důležité, aby Váš registrující lékař vždy obdržel všechny zprávy, které Vám napsali ostatní lékaři. Jinak jeho informace o Vašem zdravotním stavu nikdy nebudou kompletní.

Své poznámky o návštěvě jiných lékařů si můžete zapisovat na str. 34.

NEMŮŽETE NAJÍT REGISTRUJÍCÍHO LÉKAŘE?

Pokud nemůžete najít registrujícího lékaře, který by Vás mohl vzít do péče, obraťte se na Vaši zdravotní pojišťovnu, jež je podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění, povinna zajistit Vám příslušnou péči prostřednictvím poskytovatelů zdravotních služeb, s nimiž má uzavřené smluvní vztahy. Také je možné informovat se o možnosti registrace na internetových stránkách Sdružení praktických lékařů a České stomatologické komory, které uveřejňují seznamy lékařů s momentálně volnou kapacitou pro příjem nových pacientů (dále viz kapitolu „Důležité kontakty“, str. 76).

Uvědomte si, že právě Vaší zdravotní pojišťovně posíláte peníze na svou zdravotní péči.

VÁŠ ODBORNÝ LÉKAŘ

Ne všechno může vyřešit registrující lékař. Pokud je potřeba specializované vyšetření, např. kardiologické nebo ortopedické, doporučí registrující lékař pacientovi návštěvu ambulantního specialisty. Spolu s doporučením k přijetí specializovaným lékařem zasílá registrující lékař též písemné odůvodnění a důležité zdravotní údaje včetně výsledků předem provedených vyšetření a informace o provedeném léčení. I v tomto případě má pacient právo na svobodnou volbu ambulantního specialisty.

Zapište si informace, které Vám podá odborný lékař, na následující straně.

Na vyšetření k odbornému lékaři můžete jít i bez doporučení Vašeho registrujícího lékaře. Existuje zde však jedna výjimka, a to je překročená kapacita odborného lékaře, ke kterému by „pacient z ulice“ chtěl jít na vyšetření.

Doporučujeme však neobcházet Vašeho registrujícího lékaře a nejprve se vždy poradit s ním. Vzniknou pochopitelně situace, kdy při specifických či náhle vzniklých potížích vyhledáte přímo odborníka – např. chirurga, neurologa, kardiologa apod. Nezapomeňte o výsledku návštěvy specialisty informovat svého registrujícího lékaře, který Vás k odbornému vyšetření odeslal, a předejte mu písemnou lékařskou zprávu.

POZNÁMKY

Návštěva dne:

.....

U lékaře; jméno a odbornost:

.....
.....

Důvod:

.....
.....
.....
.....

Předepsané léky:

.....
.....
.....
.....
.....

Reakce na léky a výsledek:

.....
.....
.....
.....
.....

POZNÁMKY

Návštěva dne:

.....

U lékaře; jméno a odbornost:

.....
.....

Důvod:

.....
.....
.....
.....

Předepsané léky:

.....
.....
.....
.....
.....

Reakce na léky a výsledek:

.....
.....
.....
.....
.....

POZNÁMKY

Návštěva dne:

.....

U lékaře; jméno a odbornost:

.....

.....

Důvod:

.....

.....

.....

.....

Předepsané léky:

.....

.....

.....

.....

.....

Reakce na léky a výsledek:

.....

.....

.....

.....

.....

Můj registrující všeobecný praktický lékař

jméno, příjmení:

telefon:

ordinační hodiny:

Můj registrující praktický lékař pro děti a dorost

jméno, příjmení:

telefon:

ordinační hodiny:

Můj registrující zubní lékař

jméno, příjmení:

telefon:

ordinační hodiny:

Můj registrující gynekolog

jméno, příjmení:

telefon:

ordinační hodiny:

Můj ošetřující specialista, obor

jméno, příjmení:

telefon:

Můj ošetřující specialista, obor

jméno, příjmení:

telefon:

Moje nemocnice

jméno, příjmení:

telefon:

Pohotovost

jméno, příjmení:

telefon:

05/
VAŠE NEMOCNICE

MŮŽETE SI JI ZVOLIT

Každý pacient má právo zvolit si nemocnici (více viz kapitola „Na co máte právo?“, str. 18), kde bude hospitalizován.

Nemá však nárok na výběr nemocnice, do níž jej převezve zdravotnická záchraná služba. Vždy se zajímejte o kvalitu poskytovaných zdravotních služeb, počty provedených zdravotních výkonů, názory ostatních pacientů. Vzdálenost od Vašeho bydliště často není rozhodující.

PODLE ČEHO SE ROZHODNOUT?

Stejně jako to děláte při nákupu spotřebních předmětů nebo při rozhodování o větší investici, měli byste věnovat odpovídající pozornost i výběru zdravotnického zařízení, a nespokojit se jen s tím, které je zrovna nejbližší. Vždyť zdraví je to nejcennější, co máme. Váš praktický lékař Vám jistě doporučí nemocnici, s níž má dobré zkušenosti. Neměli byste však slepě spoléhat jen na doporučení jiných, měli byste se pokusit sami si zjistit co nejvíce informací o poskytovatelích zdravotních služeb, kteří při výběru přicházejí v úvahu. Dobrý zdroj informací přináší internet, podívejte se, má-li Vámi zvolené zařízení internetové stránky a co na nich prezentuje.

Poskytuje-li nemocnice kvalitní zdravotní služby, má certifikát kvality a bezpečí, nebo se o něj alespoň uchází. Certifikát nemocnice obdrží od oprávněné osoby, pokud splní stanovené hodnotící standardy a ukazatele kvality a bezpečí. O udělení oprávnění k provádění hodnocení kvality a bezpečí rozhoduje MZČR. Požadavky, které musí splnit oprávněná osoba k provádění hodnocení kvality a bezpečí, vycházejí z platných zákonů, které jsou mimo jiné k dispozici na www.mzcr.cz.

Tuto problematiku upravuje zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Odkaz na aktuální seznam osob oprávněných k provádění hodnocení kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb naleznete v kapitole „Důležité kontakty“, str. 76.

Nemocnice, které mají certifikát kvality a bezpečí, splňují velmi náročné požadavky na kvalitní a bezpečnou péči o pacienty, mají zaveden program zvyšování kvality a bezpečí, ukazatele kvality, sledují spokojenost pacientů, různé rizikové oblasti a další. Díky tomu mohou rychle odstraňovat zjištěné nedostatky.

Užitečné Vám mohou být také informace od lidí z Vašeho okolí, kteří v nemocnici byli. Zvolenou nemocnici můžete navštívit i osobně, všimněte si, zda je tam čisto, jak se chová personál, požádáte-li o nějaké informace. Ptejte se také ostatních pacientů, jakou mají s tímto zařízením zkušenost.

Další možnost, jak zjistit, je-li nemocnice kvalitní, poskytuje informace o tom, zda je držitelem certifikátu „Nemocnice podporující zdraví a zdravotní služby“ (Health Promoting Hospitals – „HPH“). Jedná se o mezinárodně uznávaný certifikát, který uděluje Světová zdravotnická organizace za plnění mezinárodních standardů pro podporu zdraví, jež vedou nemocnice k tomu, aby kladly větší důraz na podporu zdraví a prevenci nemocí, a ne pouze na samotné diagnostické a léčebné služby.

V České republice se do tohoto projektu zapojilo již devět nemocnic a sedm z těchto nemocnic získalo cenný WHO certifikát, čímž se staly významnými reprezentanty úrovně zdravotních služeb v ČR.

Seznam těchto nemocnic a jejich výsledky naleznete na Portálu kvality a bezpečí MZČR: http://www.mzcr.cz/KvalitaABezpeci/obsah/program-who-health-promoting-hospitals-and-health-services_2865_29.html.

Vhodným zdrojem informací Vám mohou být i patientské organizace, které mají dostatek zkušeností s Vaší diagnózou.

CO SI VZÍT S SEBOU DO NEMOCNICE

- Doklad totožnosti a průkaz pojištěnce,
- starší záznamy o svém onemocnění (kopie lékařských zpráv), lékař z nich lépe a rychleji získá informace o Vašem zdravotním stavu,
- další zdravotní dokumentaci (předoperační vyšetření, RTG snímky, doporučení k hospitalizaci, doklad o pracovní neschopnosti, pokud již byl vystaven),
- seznam aktuálně užívaných léků, případně i léky v originálním balení (můžete si poznamenat na str. 29–30),
- seznam léků, na které jste v minulosti měli alergickou reakci,

- věci osobní hygieny, pyžamo či domácí oděv, vhodnou protiskluzovou či jinak bezpečnou obuv,
- kompenzační pomůcky (pomůcky usnadňující chůzi, kompenzující smyslová omezení atd.).

CO SI S SEBOU RADĚJI NEBRAT

- větší množství peněz a cenností, šperky, kreditní karty, cennou elektroniku.

Poskytovatel zdravotních služeb ručí za odložené věci, ale jen za ty, které se obvykle do nemocnice přinášejí. Neočekávejte, že poskytovatel převezme odpovědnost za vyšší sumy peněz a cennosti, pokud si je neuložíte do trezorů k tomu určených.

Víte, jak je to s nošením květin do nemocnic?

Hygienická pravidla neumožňují umístění květin v květináčích a ani řezaných na oddělení akutní lůžkové péče intenzivní (péče poskytované pacientovi v případech náhlého selhávání nebo náhlého ohrožení základních životních funkcí nebo v případech, kdy lze tyto stavy důvodně předpokládat) a oddělení operačních oborů.

PŘÍJEM DO NEMOCNICE

Ve většině případů je pacient přijímán na základě doporučení registrujícího lékaře nebo ambulantního specialisty. Nastanou samozřejmě situace, kdy jste nuceni přijet do nemocnice akutně, bez doporučení lékaře. Přijímající lékař Vás seznámí s důvodem přijetí a s plánem zdravotní péče v průběhu hospitalizace. Vyšetří Vás a bude se ptát na vše, co se týká Vašeho aktuálního zdravotního stavu, co přesně Vás do nemocnice přivádí a jaké nemoci jste prodělali.

Až lékař získá všechny potřebné informace, přichází čas na Vaše otázky. Ptejte se na vše, co Vás zajímá.

Přijímací sestra Vás odvede na pokoj, seznámí Vás s chodem oddělení a bude se Vás opět ptát na důležité informace o Vás (lékové, potravinové či jiné alergie, užívané léky, co zvládnete z hlediska samoobsluhy atd.). Dodržíte-li speciální dietu, můžete požádat o setkání s nutričním terapeutem (dietní sestra).

- Ve zdravotnických zařízeních se můžete setkat s několika způsoby identifikace pacientů, z nichž nejčastější jsou tzv. **identifikační náramky**. V případě, že Vás zdravotnický personál

takovýmto náramkem vybaví, nesundávejte jej z ruky po celou dobu hospitalizace.

- Identifikační náramky obsahují důležité osobní údaje každého pacienta, jejichž kontrola ošetřujícím zdravotnickým personálem snižuje riziko záměny pacientů při vyšetření, zákroku i přiřazení výsledků vyšetření k dokumentaci jiného pacienta. Zvláště podstatnou úlohu mají při provádění diagnostických či léčebných výkonů mimo své „domácí“ oddělení (tzn. oddělení, ke kterému pacient náleží svým lůžkem); dále jsou velmi přínosné při identifikaci dezorientovaných či zmatených pacientů, např. po užití léků apod.
- Oblečení pacientů se dle zvyklostí konkrétní nemocnice ukládá do šatny, nebo do skříní přímo na pokoji pacientů.
- U varianty se šatnou si vyžádejte potvrzení o odevzdání, včetně popisu oblečení, který si pečlivě zkontrolujte. Případnou ztrátu či poškození nelze reklamovat, pokud tyto údaje chybějí. Sestra Vám rovněž nabídne uložení cenností do nemocničního trezoru proti vystavenému potvrzení o převzetí.

O ČEM MÁTE ZDRAVOTNÍKY INFORMOVAT?

Zdravotníky vždy informujte o lékové, potravinové či jiné alergii, jíž trpíte. Zvláště pokud se mění personál, raději upozorňujte znovu. Zdravotníky dále informujte o všech užívaných lécích a dietě.

Je důležité, aby měl personál informace i o tom, co zvládnete z hlediska sebeobsluhy (při pohybu, osobní hygieně, jídle, při vstávání, používání toalety, oblékání apod.). Upozorněte na svá další omezení, zvyky a potřeby, aby ošetřující personál počítal s asistencí, pokud ji potřebujete.

CO NESMÍTE?

Pokud pacient vyslovil souhlas s poskytováním zdravotních služeb, je povinen dodržovat navržený individuální léčebný postup a řídit se vnitřním řádem zdravotnického zařízení. **Nerespektování pokynů zdravotnického pracovníka je hrubým porušením vnitřního řádu zdravotnického zařízení a může být důvodem k předčasnému ukončení léčby.**

Respektujte proto zákaz kouření v objektu nemocnice s výjimkou míst k tomu určených. Alkoholické nápoje není vhodné konzumovat v průběhu hospitalizace, z tohoto důvodu je i zákonem (§ 12 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů) upraven zákaz prodeje alkoholických nápojů včetně omamných látek ve zdravotnickém zařízení. Respektujte prosím zákaz vstupu se zvířetem, vyjma asistenčního nebo vodícího psa a psů určených k provádění canisterapie (terapie za pomoci psů).

Pokud si s sebou do nemocnice vezmete mobilní telefon, respektujte zákaz používání mobilních telefonů v blízkosti některých přístrojů či provozů. Při telefonování berte ohled na ostatní pacienty.

UBYTOVÁNÍ V NEMOCNICI

Pokud chcete využít možnosti nadstandardních podmínek ubytování, ptejte se hned při příjmu do zdravotnického zařízení, zda takovou možnost nabízí. Nadstandardní pokoj je zpravidla jednolůžkový a je vybaven televizorem, někde ledničkou či internetovou přípojkou, vlastním

sociálním zařízením. Personál by Vám měl předložit oficiální ceník. Pokud jste si nadstandard neobjednali a pokud není k dispozici jiný volný pokoj, platba za ubytování na nadstandardním pokoji po Vás nesmí být požadována.

PŘÍJEM DÍTĚTE DO NEMOCNICE

CO SI VZÍT S SEBOU?

Před plánovanou hospitalizací se informujte u registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo na webových stránkách příslušné nemocnice na požadované dokumenty a nezbytné osobní věci, které je třeba vzít s sebou pro dětského pacienta do nemocnice. Při příjmu dítěte se požaduje předložení průkazu totožnosti zákonného zástupce a průkazu pojištěnce – dítěte. V případě hospitalizace doprovodu dítěte též průkaz pojištěnce doprovodu.

Pamatujte, že zdravotní a očkovací průkaz dítěte a mladistvého je nutné brát s sebou ke každému lékaři.

PRÁVA DÍTĚTE

- Dítě má právo být hospitalizováno spolu s doprovodem. O přijetí a umístění doprovodu však rozhoduje poskytovatel zdravotních služeb. Pobyť doprovodu dítěte ve věku do 6 let hradí zdravotní pojišťovna, u které je pojištěno doprovázené dítě. Pobyť doprovodu dítěte staršího šesti let je hrazen ze zdravotního pojištění jen se souhlasem revizního lékaře. Není však ještě zaručeno, že doprovodu bude přiděleno lůžko na stejném oddělení, na němž bude hospitalizováno doprovázené dítě. Rozhodnutí lékaře o tom, zda doprovod bude nebo nebude přijat na lůžko, nijak neomezuje právo dítěte na nepřetržitou přítomnost doprovodu a právo doprovodu na přítomnost u dítěte. I doprovod, který k hospitalizaci přijat nebyl, má právo s dítětem mladším osmnácti let v nemocnici zůstat, a to v souladu s provozním řádem nemocnice.
- Dítě do 15 let má právo být hospitalizováno spolu s dětmi, odděleně od dospělých, alespoň v samostatných pokojích.
- Dítě má právo být informováno o poskytované zdravotní péči, a to přiměřeným způsobem s ohledem na věk a úroveň jeho rozumového chápání.

PRÁVA ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ DÍTĚTE

- Zákonní zástupci mají právo být plně informováni o tom, co se s jejich dítětem děje, včetně úplného poučení o nahlížení do zdravotnické dokumentace, pořízení výpisů či kopií této dokumentace apod. Toto právo může být omezeno jen v případech vymezených zákonem – například v případě nedokladné péče, kdy by podání informací ohrozilo zdraví či život dítěte, nebo v případě důvodného podezření na týrání či zneužívání dítěte.
- Při propuštění požadujte zprávu o propuštění, včetně návrhu dalšího léčebného postupu pro registrujícího lékaře, informujte se o potřebě kontrol v případě dobrého zdravotního stavu i v případě jeho zhoršení. Při propuštění má dítě nárok na vybavení léky na tři dny, stejně jako dospělý.

PRŮBĚH HOSPITALIZACE

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Pacient musí být lékařem plně informován a poučen o poskytovaných zdravotních službách, teprve poté může vyjádřit svůj souhlas, či nesouhlas s léčebným postupem či zákrokem.

Forma informovaného souhlasu:

- konkludentní (vyplývající z okolností),
- ústní (provede se záznam do zdravotnické dokumentace),
- písemná (pacient, poté co je zdravotnickým pracovníkem informován o navrženém zdravotním výkonu a možných rizicích a jsou mu zodpovězeny všechny dotazy, podepisuje tzv. informovaný souhlas).

Podpisem informovaného souhlasu se zdravotnický personál nemůže zbavit odpovědnosti za případné pochybení při poskytování zdravotní péče. O tom, zda bude vyžadován ústní nebo písemný informovaný souhlas, rozhoduje vždy poskytovatel zdravotních služeb. Na vyžádání Vám bude poskytnuta jeho kopie.

Písemný informovaný souhlas pacient podepisuje vždy při přijetí do nemocnice, před operací, zdravotním výkonem či vyšetřením, při nichž mohou nastat závažné komplikace. Jde o poměrně obsáhlý text, v každém případě však musí být srozumitelný i laikovi. Zdravotnický pracovník Vás musí informovat o účelu a povaze poskytované zdravotní péče a každého zdravotního výkonu včetně jeho možných důsledků, alternativ a rizik.

Zdravotnický personál by měl vždy brát ohled na aktuální zdravotní stav pacienta, na jeho věk a rozumovou vyspělost, a těmito skutečnostem pak přizpůsobit způsob podávání informací.

Dopřejte si čas a v klidu si informovaný souhlas přečtěte.

V případě, že budete přijímáni do nemocnice fakultního typu, je nutno počítat s probíhající výukou studentů medicíny a ošetrovatelství. Proto v takovýchto typech nemocnic budete mít možnost vyjádřit svůj souhlas i s tím, aby do Vašich zdravotních záznamů nahlíželi studenti, kteří se připravují na zdravotnické povolání při praktické výuce (i pro ně platí povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech souvisejících s poskytováním zdravotních služeb). Je zde ale důležité upozornit, že Váš souhlas v tomto případě pro studenty znamená cenné zkušenosti a praktické znalosti, kterých nelze nabýt ve školních lavicích. Pokud s tím i přesto nesouhlasíte, je to Vaše právo a nikdo Vám nemůže Váš názor rozmlouvat. Je ale nutné tuto informaci sdělit ošetřujícímu personálu.

Provedení zdravotního výkonu můžete odmítnout. V tom případě budete vyzváni k podepsání tzv. reverzu, který obsahuje poučení o možných následcích neprovedení výkonu a následně se stává součástí Vaší zdravotnické dokumentace.

Na samotný podpis informovaného souhlasu byste měli mít dostatek času a klid. Je nepřípustné, aby Vám písemný informovaný souhlas popisující průběh operace či jednotlivých zdravotních výkonů předala zdravotní sestra na chodbě a požadovala po Vás podpis. **O navržené operaci musí pacienta vždy informovat lékař**, nelze ho k podpisu informovaného souhlasu nutit. **Pacient má též**

vždy právo klást lékaři doplňující otázky. Pokud pacient podpis odmítne, avšak zdravotní výkon nebo operaci přesto požaduje, provede se o tom zápis do zdravotnické dokumentace.

Více viz kapitolu „Na co máte právo?“, str. 18.

Předem vyslovený souhlas můžete kdykoli odvolat (pokud se však již nezačalo s výkonem a jeho ukončení by Vás ohrozilo).

Existují ale i situace, kdy je zdravotní péče prováděna bez souhlasu pacienta. Jde například o situace, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života a pacient zároveň nemůže vyslovit platný souhlas.

SOUHLAS PACIENTA S HOSPITALIZACÍ

V případě lůžkové péče je potřebný Váš **písemný souhlas s hospitalizací**. Pokud tento souhlas i přes náležité vysvětlení odmítnete, vyžádá si Váš ošetřující lékař o tom písemné prohlášení. Bez souhlasu lze pacienta hospitalizovat pouze v případech, které uvádí zákon. Jedná se například o stav, který vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby pacient vyslovil souhlas.

Na Vaše vyžádání Vám bude poskytnuta kopie písemné formy souhlasu.

Vzor Informovaného souhlasu pacienta s hospitalizací naleznete v kapitole „Přílohy“, str. 102.

ROZHOVOR S OPERATÉREM

Váš operátor (operaci vykonávající lékař) Vám vysvětlí důvody operačního výkonu, nastíní Vám možnosti řešení včetně možných rizik. Zároveň by Vám měl sdělit předpokládanou délku pobytu v nemocnici po operaci, průběh po operaci a předpoklad možného návratu do pracovního procesu, případně omezení v běžném způsobu života. Pokud Vám operace způsobí nějaká omezení nebo vyvolá např. potřebu dalšího léčení či užívání léků, měli byste se o všech těchto skutečnostech dozvědět před operací. Ptejte se na to, zda existuje neoperační alternativní řešení, a jaké výhody má řešení, které Vám v nemocnici nabídli. K povinnostem lékaře náleží vysvětlit Vám všechna rizika a alternativy výkonu, který podstupujete.

Při jakémkoli výkonu platí dvojnásob: Stále potvrzujte svoji identitu, hlase své plné jméno, příjmení, rok narození a alergie.

INFORMOVANÝ SOUHLAS S OPERAČNÍM VÝKONEM

Jak už bylo řečeno výše, dopřejte si dostatek času na rozmyšlenou. Poradte se se svými blízkými, a pokud čemukoli nerozumíte, nechte si to vysvětlit. Pokud s provedením operace nesouhlasíte, můžete ji odmítnout. Máte také právo si nutnost výkonu ověřit u dalšího specialisty (viz kapitola „Na co máte právo?“, str. 18). Stále platí, že v případě, kdy je ohrožen Váš život a jste-li v bezvědomí nebo z jiného důvodu nemůžete vyslovit souhlas s poskytováním zdravotní péče, může být život zachraňující výkon proveden bez Vašeho souhlasu.

AUTOTRANSFUZE

Jedná se o předoperační odběr krve, kdy je před plánovaným výkonem pacientovi, pokud to jeho zdravotní stav dovolí, odebráno několik jednotek krve (1 jednotka = 500 ml krve), jež je mu pak aplikována zpět během operace. Krev se samozřejmě musí odebrat v takovém časovém období před operací, aby nenastalo překročení doby použitelnosti. Odběry se zpravidla zahajují 2 až 3 týdny před operací. Nejkratší doba odběru krve pro autotransfuzi před operací je 4 dny.

Výhodou autotransfuze je snížení až vyloučení možných přenosů závažných infekčních onemocnění (AIDS, žloutenky a další) a vyloučení tvorby protilátek proti červeným krvinkám.

ROZHOVOR S ANESTEZIOLOGEM

Před operačním výkonem musí vždy proběhnout také rozhovor pacienta s anesteziologem. Zeptá se Vás na předchozí a současné choroby, na užívané léky, alergie, alkohol, návykové látky, průběh předchozí anestezie (komplikace při anestezii, obtížná intubace, alergie na anestetika, nevolnost po anestezii apod.), předchozí podání krevních derivátů a případné komplikace. Informovaný souhlas s podáním anestezie taktéž náleží k platným součástem zdravotnické dokumentace.

Opět se zeptejte na cokoli, co Vás zajímá, např. jaké možnosti anestezie existují a který typ je pro Vás nejvhodnější. S anesteziologem můžete konzultovat svou léčbu bolesti po výkonu.

Velmi podstatné je zde poskytnout úplné informace o případném užívání omamných a psychotropních látek. Tyto látky totiž mohou zvýšeně reagovat se zvolenou anestézií, čímž se zvyšuje riziko komplikací.

ČEKACÍ A OBJEDNACÍ DOBY PACIENTŮ NA ZDRAVOTNÍ VÝKONY

Ze zákona máte stejný nárok na kvalitní a dostupnou zdravotní péči jako každý jiný pojištěnec, který se účastní systému veřejného zdravotního pojištění v České republice. Neodkladná péče musí být poskytnuta ihned. Na některé typy plánovaných výkonů však může existovat tzv. čekací listina, tzn., že výkon Vám nemůže být proveden ihned.

Časovou a místní dostupnost zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění upravuje příslušný právní předpis.²

² Nařízení vlády č. 307/2012 Sb., o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb

Pokud je čekací doba neúměrně dlouhá, žádejte vysvětlení u své zdravotní pojišťovny. V žádném případě by Vás však při čekání na výkon neměl předběhnout jiný pacient. Výjimku představuje zhoršení zdravotního stavu jiného pacienta, jemuž musí být z tohoto důvodu proveden zdravotní výkon přednostně.

MZČR za tímto účelem zpracovalo metodiku, jež je k dispozici na www.mzcr.cz, a poskytovatelé zdravotních služeb, kteří chtějí mít spokojené pacienty, by se jí měli řídit.

Zda Vaše nemocnice postupuje v této oblasti spravedlivě a otevřeně, zjistíte snadno. Podívejte se na její webové stránky. Některé nemocnice zde mají vyvěšen elektronický kalendář, kde si svou pozici (většinou přidělený kód nebo číslo) můžete ověřit a sledovat možný termín své operace. V některých nemocnicích používají metodu písemně vedených plánovacích kalendářů. Termín operace by se však neměl měnit, pokud je Vám přidělen, ledaže by se objevil důvod na Vaší straně. Čekací doby se mohou lišit podle druhu výkonu nebo poskytovatele zdravotních služeb, kde se bude výkon provádět.

LÉKY V NEMOCNICI

- Nezapomeňte si na str. 29–30 poznamenat seznam a rozpis trvale užívaných léků. Během hospitalizace odpovídá zdravotnický personál za podání veškerých léků – tedy i těch, které užíváte dlouhodobě, ač třeba nemají souvislost s Vaším současným pobytem.

Všechny léky během pobytu v nemocnici Vám předepisuje Váš ošetřující lékař a podává sestra. Jestliže užíváte některé léky k léčbě specifického onemocnění, vezměte si je s sebou do nemocnice a odevzdejte je po příchodu na příslušné oddělení zdravotní sestře.

- Žádné léky neberte sami, bez vědomí zdravotníků – a to ani ty, které běžně užíváte doma (na předpis i zakoupené). Myslete na to, že léky, které jsou Vám předepsány, mohou být negativně ovlivňovány léky, jež jste si „naordinovali“ sami!
- Léky smí samostatně podávat k tomu kvalifikovaný zdravotnický pracovník – zejména lékař a zdravotní sestra.
- Léky musí sestra podávat z původního balení přímo na pokoji.
- Ptejte se, jaké léky dostáváte.
- Ptejte se, proč tyto léky dostáváte.
- Máte právo na informace o lécích, které Vám byly naordinovány, a jejich případných vedlejších účincích. Tyto informace žádejte po svém ošetřujícím lékaři.

Stejně jako při jakémkoli jiném zdravotním výkonu máte právo nesouhlasit i s podáním léku. V tomto případě však půjde o tzv. reverz, jak již bylo uvedeno na str. 44.

STRAVA V NEMOCNICI

Správná a vyvážená výživa je velmi důležitá pro dobrou tělesnou kondici a odolnost organismu. Pouze pacient s dobrým stavem výživy se dokáže rychle uzdravovat, snadněji se mu hojí rány

a je více odolný vůči možným komplikacím (infekce, proleženiny). V nemocnici můžete mít předepsanu speciální dietu. Lékař tím reaguje na skutečnosti, které zjistil při vyšetřeních.

Pokud jíte další jídlo, poraďte se vždy se svým ošetřujícím lékařem. Pamatujte, že naordinovanou dietu není vhodné doplňovat či zaměňovat svým jídlem bez předchozí konzultace s lékařem.

V případě, že u sebe máte nějaké jídlo, je vhodné je uložit podepsané do lednice k tomu určené. Pokud není Vaše jídlo v lednici uloženo v originálním balení s datem spotřeby, zdravotnický pracovník má právo jej z lednice po 24 hodinách vyhodit.

Pro konzultaci o Vaší stravě v průběhu hospitalizace i po ní máte možnost využít nemocničního nutričního terapeuta. Vyžádejte si jej u svého ošetřujícího lékaře. Pokud máte potíže s příjmem potravy (kousání, špatná sebeobsluha, nechutenství), ihned je oznamte sestře. Je velmi důležité, abyste tuto důležitou součást terapie nepodcenili.

Některé nemocnice v rámci nadstandardních podmínek nabízí i nadstandardní stravu. Pokud tuto službu chcete využít, ptejte se hned při příjmu do zdravotnického zařízení, zda takovou možnost nabízí.

KDO SE O VÁS STARÁ?

- Každý zdravotnický pracovník, který o Vás pečuje, by měl být zřetelně označen jménem, příjmením, funkcí a pracovištěm, k němuž náleží. Při prvním kontaktu s Vámi se Vám musí představit. Pokud tak neučiní, požádejte jej o to.
- Na oddělení o Vás pečuje Váš ošetřující lékař. Ten by Vás měl každý den navštívit, promluvit s Vámi, vyšetřit Vás, vysvětlit další postup, naplánovat vyšetření, eventuálně další léčbu.
- Jemu nadřízený je vedoucí lékař oddělení. Můžete se s nimi seznámit při velké vizitě, která probíhá zpravidla 1–2x týdně. Kromě ošetřujícího lékaře o Vás v odpoledních a nočních hodinách stejně jako o víkendu bude pečovat služba konající lékař. Váš ošetřující lékař si může vyžádat také konzultaci odborníka jiného oboru, tedy lékaře – konziliáře.
- S lékařem úzce spolupracuje zdravotní sestra. Pro každou směnu by Vám měla být přidělena „Vaše“ sestra. Na začátku směny se Vám musí představit. Její nadřízená je staniční sestra, popř. vrchní sestra. Na ně se můžete obracet s případnými připomínkami k práci ošetrovatelského personálu.

DALŠÍ ČLENOVÉ ZDRAVOTNICKÉHO TÝMU

- **Fyzioterapeuti** obvykle docházejí na oddělení a pomáhají pacientům během doléčování a rehabilitace. Mohou Vám poradit vhodné cvičení před a po výkonu, pro zmírnění Vašich obtíží s pohybovým aparátem apod.
- **Logoped** se zabývá problematikou narušené komunikační schopnosti. Jeho činnost tedy zahrnuje vše od nejdrobnějších řečových vad, jako např. chybná výslovnost jedné hlásky, až po masivní řečové poruchy či naprostou nemluvnost (např. při obrně lícního nervu).
- **Ergoterapeut** – ergoterapie je léčebná metoda, která zahrnuje povzbudivý vliv práce, sportu a různých činností na lidské zdraví. Snaží se člověku s postižením (fyzickým či psychickým) poskytnout co nejvyšší kvality života pomocí smysluplné činnosti. Ergoterapeut Vám pomáhá řešit praktické otázky související se snížením či ztrátou soběstačnosti v činnostech, které jsou pro Vás nepostradatelné.

- **Sociální pracovník ve zdravotnictví** – zdravotně sociální pracovník Vám a Vašim blízkým pomůže při zmírnění či odstranění negativních sociálních důsledků Vaší nemoci. Poskytne Vám odborné sociální poradenství a pomoc při řešení Vašich problémů v sociální oblasti. Obrátit se na něj můžete s dotazy týkajícími se dávek státní sociální podpory, dávek důchodového pojištění, dávek hmotné nouze, dávek a výhod pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči. Pomůže Vám při zajištění vhodné následné lůžkové zdravotně sociální péče (následná rehabilitační či dlouhodobá ošetrovatelská péče, hospicová péče, odlehčovací či trvalé sociální pobyty) i při zajištění vhodné terénní zdravotně sociální péče (pečovatelská služba, osobní asistence). Na zdravotně sociálního pracovníka se obraťte i v případě, že jste osobou ohroženou domácím násilím.
- **Psychiatr, psycholog, duchovní** – Vaše psychická pohoda je důležitou součástí léčby, proto ji nepodceňujte. Řada onemocnění přichází jako důsledek dlouhodobého psychického strádání a u některých zdravotních stavů může pomoci rozhovor s odborníkem či s duchovním.

Individuální kontakt s těmito službami Vám zprostředkuje Vaše ošetřující sestra, případně ošetřující lékař.

Dobrovolníci představují v některých zdravotnických zařízeních vhodný doplněk spektra služeb. Většinou se starají o volný čas pacientů, o jejich psychickou harmonii a mohou zajišťovat asistenci nevyžadující odborné vzdělání. V žádném případě však nenahrazují práci ošetrovatelského a pomocného personálu. Pro svou činnost jsou dobrovolníci proškoleni a jsou vázáni mlčenlivostí. S dobrovolníky se můžete setkat ve velkých i v menších nemocnicích, na různých typech oddělení pro děti i pro dospělé. Dobrovolníky poznáte podle označení na jmenovce s fotografií, často mají na sobě i barevný pracovní oděv s označením „Dobrovolník“ (vestu nebo tričko). O možnosti využití služeb dobrovolnického programu na oddělení se dozvíte z informačních brožur nebo od ošetřujícího personálu.

Podrobnější informace o dobrovolnických programech ve zdravotnictví naleznete na www.mzcr.cz/Odbornik/.

POHYBLIVOST PACIENTA

Snížená fyzická aktivita v průběhu hospitalizace (např. po chirurgickém výkonu, po dlouhodobém upoutání na lůžku) může rychle navodit úbytek svalové hmoty s následným snížením pohyblivosti. Fyzická nečinnost rovněž zvyšuje riziko nepředvídaných pádů.

Pacienti se sníženou pohyblivostí vyžadují speciální péči. Vzdálenost mezi lůžky na pokoji má být minimálně 70 cm; pokud je pacient na invalidním vozíku či se pohybuje za pomoci berlí, chodítka apod., měl by obývat pokoj, kde je vzdálenost mezi lůžky větší.

Požádejte o speciální vybavení lůžka. Výhodné pro Vaše bezpečí jsou postranice – máte pak na lůžku větší jistotu. Nemocniční lůžka jsou již vybavena hrazdou, přídatnými jídelními stolky či signalizačním zařízením na přivolání personálu. Lze upravit i výšku lůžka dle Vašich preferencí.

Řekněte si o asistenci, kdykoli si nejste jisti, že pohyb zvládnete sami.

POHYBOVÝ REŽIM V NEMOCNICI

Během hospitalizace v nemocnici Vám může být ošetřujícím lékařem určen individuální pohybový režim, který je nutno dodržovat. Může se jednat o:

- přísný klid na lůžku (hygiena, vyprazdňování, stravování na lůžku),
- pohyb pouze okolo lůžka a pohyb na WC,
- pohyb pouze na pokoji,
- volný pohyb pouze na oddělení,
- volný pohyb po areálu nemocnice.

Z nemocnice je možné se vzdálit i na [tzv. propustku](#). O propustce rozhodne s ohledem na Váš zdravotní stav kompetentní pracovník.

PÁDY

Pády pacientů znamenají bohužel časté komplikace hospitalizace. Jaké jsou nečastější příčiny pádů v nemocnici?

- Pacienti mnohdy nechtějí personál obtěžovat s prosbou o pomoc při vstávání z lůžka (nejčastěji dochází k pádům při cestě na toaletu).
- Lůžko je příliš vysoké, pacienti nedosáhnou nohama na zem.
- Kluzká nebo mokrá podlaha.
- Špatně osvětlená chodba.
- Nedostatek prostoru mezi lůžky.
- Překážky v cestě – noční stolky, křesla, chodítka apod.
- Nevhodná obuv.
- Oslabení v důsledku ztráty svalové síly, závratě, bolesti, stavy po celkové anestezii, užívání léků, které ovlivňují rovnováhu.

V nemocnici noste přezůvky s protiskluzovou podrážkou, nechodte jen v ponožkách a nechodte potmě. Všimněte si, zda chodbu při vytírání označují výstražnými kužely (chodba se vytírá vždy jen z jedné půlky), a ptejte se na toto opatření. Nebojte se požádat personál o pomoc.

Předcházejte zbytečným pádům a zraněním.

HYGIENA A INFEKCE V NEMOCNICI

Podle zahraničních odhadů je na světě každý den léčeno cca 1,4 milionu lidí kvůli infekcím, které získali během pobytu v nemocnici (tzn. nákaza spojená s poskytováním zdravotních služeb). Mytí a dezinfekce rukou představují hlavní nástroj k omezení tohoto rizika.

Pokud jste upoutáni na lůžko, požádejte personál, aby Vám umožnil mytí rukou dle Vaší potřeby, nebo si nechte přinést dezinfekční vlhké ubrousky. Vaše lůžko by mělo být stále čisté. Požádejte personál o okamžitou výměnu, kdykoliv dojde k jeho znečištění biologickým materiálem (krev, moč, hlen apod.). Návštěvy upozorněte na nutnost umytí si rukou, pokud jsou s Vámi v kontaktu, a na dodržování hygienických pravidel – návleky na boty, případně na některých odděleních užití pláště.

Myjte si ruce pokaždé:

- když přicházíte do kontaktu s ostatními,
- před jídlem,
- po použití toalety.

Ruční dávkovač s dezinfekčním přípravkem s obsahem alkoholu by měl být umístěn na každém nemocničním pokoji nebo před jeho vstupem, kde jej lze použít místo mytí rukou.

Dle Světové zdravotnické organizace je nutné mít na paměti zejména těchto pět základních situací pro hygienu rukou při poskytování zdravotní péče:

- před kontaktem s pacientem,
- před započítím činnosti vyžadující aseptiku (tzn. opatření zabraňující vniknutí choroboplodných mikroorganismů do organismu),
- po kontaktu s tělesnými tekutinami pacienta (např. krev, moč atd.),
- po kontaktu s pacientem,
- po kontaktu s okolím pacienta.

PROPUŠTĚNÍ Z NEMOCNICE

Pokud nejste vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopni obejít se bez pomoci další osoby, můžete být propuštěni z jednodenní nebo lůžkové péče až po předchozím včasné vyrozumění osoby, která tuto péči zajistí.

Má-li být propuštěn pacient, u něhož není zajištěna další péče, poskytovatel o tom včas informuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle adresy místa trvalého pobytu pacienta, a má-li pacient trvalý pobyt na území hlavního města Prahy, informuje Magistrát hlavního města Prahy; obdobně postupuje u nezletilých pacientů se závažnou sociální situací v rodině.

Víte, že se máte hlásit u svého všeobecného praktického lékaře a v případě dětí u praktického lékaře pro děti a dorost do 3 dnů po propuštění z nemocnice?

Při propuštění z nemocnice pacient obdrží propouštěcí zprávu, která obsahuje informace o průběhu léčení, o provedené operaci, následném režimu, kontrolách apod. Tato zpráva je určena pro registrujícího lékaře i jiného lékaře, který pacienta na hospitalizaci vyslal.

Kopii propouštěcí zprávy si můžete od lékaře vyžádat a vzít si ji s sebou domů.

Pamatujte, že pokud obdržíte poukaz na léčebnou či ortopedickou pomůcku, jeho platnost je 90 dní od data vystavení (včetně), nestanoví-li lékař s ohledem na Váš zdravotní stav nebo charakter zdravotnického prostředku jinak.

LÉKY „NA CESTU“

Při propuštění Vám sestra na základě předepsání lékařem připraví léky, které Vám vystačí do návštěvy praktického lékaře, tedy na tři dny. Každý druh léku by měl být balen odděleně a obal by měl být popsán názvem a informací, jak jej užívat. Dále obdržíte zdravotnické prostředky, hrazené zdravotní pojišťovnou, pokud je potřebujete.

Ujistěte se, že víte, jak budete léky v domácím prostředí užívat, a že jsou správně označeny. Co nejdříve, nejpozději třetí den po propuštění z nemocnice, navštivte svého praktického lékaře nebo příslušného odborného lékaře, aby Vám případně předepsal další léky a navrhl další léčbu. Předajte mu též propouštěcí zprávu.

ROZHOVOR S LÉKAŘEM PŘI PROPOUŠTĚNÍ

Je velmi důležité, abyste při Vašem propuštění z nemocnice věnovali náležitou pozornost rozhovoru s lékařem.

- Zeptejte se jej na vše, co potřebujete vědět o Vašem dalším režimu.
- Jaké nové léky berete, jak se užívají a zda je může předepsat praktický lékař.
- Jak postupovat a koho kontaktovat, pokud se objeví zdravotní potíže.
- Jaká bude následná péče, kdy máte přijít na kontrolu.
- Zeptejte se na vzájemnou nesnášenlivost užívaných léčiv.
- Zeptejte se, jakým potravinám a nápojům se máte v závislosti na užívaných lécích vyhýbat.
- Zeptejte se, jaká máte dodržovat speciální dietní, pohybová či režimová opatření.

OŠETŘOVATELSKÁ PROPOUŠTĚCÍ ZPRÁVA

V případě, že péče o Vás vyžaduje i po propuštění kvalifikovanou ošetrovatelskou pozornost, máte právo též na ošetrovatelskou propouštěcí zprávu, která může být součástí souhrnné propouštěcí zprávy, vypracované ošetrojícím lékařem. Vy, a také osoba, která o Vás bude pečovat, máte právo též na rozhovor se sestrou o všech otázkách týkajících se ošetrovatelské péče po propuštění.

Pozor! Tento rozhovor nelze zaměňovat s rozhovorem s lékařem. Sestra není oprávněna poskytovat poučení o léčebném režimu po propuštění!

RECEPT

- Buďte opatrní, pokud Vám předepisují léky různí lékaři, neboť léky se stejnou léčivou látkou se mohou jmenovat různě. Pokud navštívujete více lékařů, mohou Vám být předepsány podobné léky a jejich vzájemné působení a hromadění v těle Vám mohou poškodit zdraví. Noste s sebou neustále seznam léků, které užíváte, abyste tomu předešli. Pokud si nejste jisti, poraďte se se svým lékárníkem.

- Ještě v ordinaci lékaře si na receptu zkontrolujte jméno a identifikační číslo pojištěnce (obvykle rodné číslo).
- Ověřte si názvy léků a ujistěte se, že správně rozumíte dávkování.
- Ověřte si i předepsaný počet balení, na němž jste se s lékařem dohodli, a to tak, aby Vám léky vydržely do případné kontroly.
- Můžete dostat předpis na léky až na dobu tří měsíců nebo tzv. opakovací recept, na který si můžete léky v lékárně vyzvedávat za uvedených podmínek opakovaně.
- Informujte se u svého lékárníka na možnost vydání plně hrazeného léku (bez doplatku) nebo levnějšího léku se stejným účinkem. Lékárník má oprávnění Vám tento lék vydat.

Pozor! Recept platí 14 dní, recept na antibiotika 5 dnů a recept z pohotovosti 1 den.

GENERICKÁ SUBSTITUCE

Je záměna předepsaného léčivého přípravku za jiný léčivý přípravek se stejnou léčivou látkou, ve stejném množství a stejné lékové formě. Lékárník Vám může zaměnit předepsaný léčivý přípravek za jiný pouze při dodržení podmínek daných platnými právními předpisy:

Kdy Vám lékárník může vydat jiný léčivý přípravek, než je předepsaný na lékařském předpisu?

- Pokud není v lékárně k dispozici předepsaný léčivý přípravek a jeho okamžité vydání je s ohledem na zdravotní stav pacienta nezbytné, a to pouze v případě, kdy:
 - s takovým postupem souhlasíte a léčivý přípravek je shodný z hlediska účinnosti a bezpečnosti,
 - léčivý přípravek obsahuje stejnou léčivou látku se stejnou cestou podání a ve stejné lékové formě. Pokud léčivý přípravek obsahuje rozdílné množství léčivé látky v jednotce hmotnosti, objemu nebo lékové formy, lékárník upraví jeho dávkování takovým způsobem, aby odpovídalo dávkování předepsanému lékařem.
- Pokud požádáte lékárníka o vydání jiného léčivého přípravku se stejnou léčivou látkou, se stejnou cestou podání a se stejnou lékovou formou, ale s nižším doplatkem, a to pouze v případě, že předepisující lékař na receptu nevyznačil, že předepsaný léčivý přípravek nelze nahradit.

Kdy Vám lékárník nesmí vydat jiný léčivý přípravek, než je předepsaný na lékařském předpisu?

- Pokud předepisující lékař vyznačí na lékařském předpisu, že trvá na vydání předepsaného léčivého přípravku (slovy „Nezaměňovat“), může lékárník vydat pouze předepsaný léčivý přípravek.

Kdy Vám může lékárník vydat i léčivý přípravek obsahující jinou léčivou látku než předepsaný léčivý přípravek:

- Lékárník může zaměnit předepsaný léčivý přípravek za jiný léčivý přípravek s jinou léčivou látkou s obdobnými léčivými účinky nebo v jiné lékové formě pouze za předpokladu, že s tím souhlasíte, záměna je odsouhlasena předepisujícím lékařem a vyznačena na receptu (včetně dávkování).

Výhody generického léčivého přípravku pro pacienty:

- nižší cena (nižší doplatek),
- větší výběr pro pacienty (možnost náhradní léčby v případě nedostupnosti předepsaného léčivého přípravku).

ZDRAVOTNICKÁ DOPRAVNÍ SLUŽBA

Zdravotní pojišťovna hradí dopravu pacienta do zdravotnického zařízení, ze zdravotnického zařízení do místa trvalého nebo přechodného pobytu nebo do ústavu sociálních služeb, a to v případě, kdy zdravotní stav pacienta neumožňuje dopravu běžným způsobem. Rozhodne o ní ošetřující lékař stejně jako o případném doprovodu.

Při propouštění se poradte s lékařem, jak má být zajištěn Váš transport, zda jste schopni se dopravit domů sami, nebo zda Vám doporučí převoz vozidlem zdravotnické dopravní služby.

Pozor! Pokud si zvolíte transport do vzdálenější nemocnice, je z prostředků veřejného zdravotního pojištění uhrazena pouze doprava do podobného zdravotnického zařízení v blízkosti bydliště a rozdíl hradí pacient.

DOMÁCÍ PÉČE

Během plánování propuštění projednejte se svým ošetřujícím lékařem potřebu domácí zdravotní (ošetřovatelské) péče. Na konci Vaší hospitalizace, vyžaduje-li to Váš zdravotní stav, Vám domácí zdravotní péči doporučí Váš ošetřující lékař. Toto doporučení navazuje na hospitalizaci a má platnost čtrnáct dnů. Návaznost domácí zdravotní péče po uplynutí 14 dnů doporučuje Váš praktický lékař. Službu je vhodné využít v případech, kdy Vám Vaše aktuální situace neumožňuje navštěvovat pravidelně zdravotnické zařízení a potřebujete zejména:

- kontrolovat zdravotní stav – měřit krevní tlak, hladinu cukru apod.,
- podávat injekční a neinjekční léky (inzulin, léky na bolest, ředění krve apod.),
- ošetřovat kožní defekty (běrcové vředy, proleženiny, pooperační rány),
- předcházet proleženinám,
- pečovat o hydrataci (zavodnění), sledovat příjem a výdej tekutin,
- podávat infuzní léčbu (léčba bolesti, zajištění hydratace),
- aktivizovat po stránce fyzické i psychické,
- provádět odběry krve a ostatního biologického materiálu,
- ošetřovatelskou rehabilitaci,
- pečovat o permanentní katetr (dlouhodobě zavedená močová cévka), vycévkovat, ošetřit stonii (vývod), aplikovat klyzma.

Na doporučení praktického lékaře je možné zajistit návštěvu specialisty/chirurga, dermatologa, urologa atd. ve Vašem vlastním sociálním prostředí, což je výhodné především pro pacienty handicapované nebo v terminálních stádiích onemocnění.

PEČOVATELSKÁ SLUŽBA (SOCIÁLNÍ SLUŽBA)

Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, mohou využít tzv. **pečovatelskou službu**. Tato sociální služba, která je poskytována ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb, obsahuje tyto základní činnosti:

- pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- při zajištění chodu domácnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

06/
DŮLEŽITÉ INFORMACE

ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA – TÍŠŇOVÁ LINKA 155 (PŘÍPADNĚ JEDNOTNÉ EVROPSKÉ ČÍSLO TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ 112)

Kdy a jak volat na tísňovou linku 155:

Záchrannou službu volejte vždy, pokud jste svědky náhlého a neočekávaného zhoršení zdravotního stavu, těžkého úrazu nebo děje, který zřejmě bude mít za následek závažné poškození zdraví. Na linku 155 je správné zavolat i v případě, kdy si závažnosti stavu pacienta nejste zcela jisti. Operátoři této linky jsou kvalifikovaní pracovníci se zdravotnickým vzděláním a pomohou Vám situaci vyřešit.

Záchranná služba má v celé ČR jednotné číslo 155, které se vytáčí z jakéhokoliv telefonu veřejné telefonní sítě (včetně mobilních sítí) bez předvolby, volání je bezplatné.

Co je potřeba sdělit:

Operátor tísňové linky Vám položí otázky potřebné ke správnému vyhodnocení tísňové výzvy a k určení naléhavosti stavu, na němž závisí vyslání odpovídající posádky záchranné služby. Snažte se proto zachovat klid a věcně zodpovědět jeho dotazy. Bude se Vás ptát zejména na:

- **Přesné místo události:** na jaké adrese se nachází postižený (je bezpodmínečně nutné uvést město, ulici a číslo popisné). U událostí, jež se odehrávají venku nebo v terénu, uveďte také nejbližší orientační bod (rybník, kostel, restaurace, kemp, atp.). V městské zástavbě nezapomeňte uvést patro, číslo bytu. Pro speciální identifikaci místa události na železnici, silnici či vodním toku lze též uvést kilometr dopravní cesty a u železničních přejezdů též jejich

číselné označení. Je možné uvést i přímo GPS souřadnice. Sdělte také místo, kde budete čekat na příjezd posádky záchranné služby.

- **Co přesně se stalo:** rozsah postižení nebo úrazu, počet účastníků dopravní nehody.
- **Stav postiženého:** je při vědomí, dýchá, krvácí, jaké jsou příznaky jeho obtíží?
- **Identitu postiženého:** jak se jmenuje, přibližný věk, znáte-li ho – užívá nějaké léky, léčí se s něčím?

Co dělat do příjezdu záchranné služby:

U bezprostředně život ohrožujících stavů s Vámi zůstává operátor na lince až do příjezdu posádky záchranné služby. Bude Vám radit, jak máte správně provádět život zachraňující výkony na místě události. Dbejte jeho pokynů, můžete tím zachránit lidský život.

Sledujte pečlivě stav postiženého až do příjezdu zdravotníků. Pokud se horší kvalita vědomí nebo dýchání, nebo si jakkoli nejste jisti vývojem situace, neváhejte znovu kontaktovat tísňovou linku 155. Operátor Vás navede k provedení první pomoci u postiženého.

Jaká posádka k Vám přijede:

Na místo události dorazí posádka záchranné služby – jsou to vždy kvalifikovaní zdravotničtí pracovníci, vyškolení v poskytování přednemocniční neodkladné péče. Může se jednat o posádku typu:

- **RLP – rychlá lékařská pomoc:** tříčlenná posádka velkého sanitního vozidla, jejímiž členy jsou lékař, zdravotnický záchranář nebo zdravotní sestra se specializací a řidič záchranář.
- **RZP – rychlá zdravotnická pomoc:** dvoučlenná posádka velkého sanitního vozidla, složená ze zdravotnického záchranáře, nebo zdravotní sestry se specializací a řidiče záchranáře.
- **RV – skupina rendezvous:** dvoučlenná posádka malého zásahového vozidla, složená z lékaře a zdravotnického záchranáře, či zdravotní sestry se specializací.
- **LZS – letecká záchranná služba:** zdravotnická část posádky vrtulníku je tvořena lékařem a zdravotnickým záchranářem.

O tom, jaká posádka bude na místo události vyslána, rozhoduje operační středisko na základě informací o zdravotním stavu pacienta.

V jakých případech kontaktovat praktického lékaře, případně lékařskou pohotovostní službu:

- Při dlouhodobě trvajících obtížích, bez neobvyklého náhlého zhoršení.
- Při běžných virových či bakteriálních onemocněních (např. viróza, nachlazení, angína, apod.).
- Pokud je potřeba předepsat běžné léky. Záchranná služba běžné léky nevozí a ani Vám je nemůže předepsat.

Pro případ budoucí potřeby je dobré si zjistit, jaké zdravotnické zařízení ve Vašem nejbližším okolí poskytuje lékařskou pohotovostní službu, a zapsat si telefonní číslo.

Nezaměňujte záchrannou službu s návštěvní službou lékařské pohotovostní služby a zdravotní dopravní službou.

Nevolejte záchrannou službu v případech, kdy nejde o akutní ohrožení života nebo zdraví. Nepoužívejte záchrannou službu jako bezplatnou dopravu do nemocnice.

ZÁCHRANKA NENÍ TAXI!

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI

První pomoc je soubor jednoduchých a účelných opatření, jejichž základním cílem je **záchrana života** nebo **zdraví** u lidí postižených úrazem či náhlou poruchou zdraví. Všichni bychom měli být schopni poskytnout raněnému základní první pomoc a dodržet základní principy poskytování první pomoci.

I v případech, ve kterých nejde bezprostředně o život, má kvalitně provedená první pomoc svůj význam. Postiženému se uleví od bolesti, zmenší se krevní ztráta, pacient se zklidní, zkrátí se doba celkového léčení, zmenší se pravděpodobnost komplikací.

Povinnost poskytnout zdravotní pomoc osobě, která jeví známky poruchy zdraví, je dána zákonem, platí tedy pro každého: neposkytnutí první pomoci je sankcionováno dle zákona.³

³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Pozor! Každý je povinen poskytnout první pomoc v rozsahu přiměřeném svým znalostem a schopnostem, pokud tím však vážně neohrozí sám sebe.

V situaci, kdy dojde u člověka k zástavě krevního oběhu, zbývá na záchranu jeho života pouze několik minut. Mozkové buňky bez kyslíku začínají během 3–5 minut velmi rychle odumírat. Pouze okamžitě poskytnutá a kvalitně prováděná laická resuscitace dokáže z části nahradit životní funkce postiženého a on má šanci přežít.

PŘI PODEZŘENÍ NA ZÁSTAVU KREVNÍHO OBĚHU

U dospělého:

- ihned volejte číslo 155,
- postiženého uložte na rovnou a pevnou podložku,
- napjatýma rukama rytmicky stlačujte dolní polovinu hrudní kosti do hloubky nejméně 5 cm (u dospělého) frekvencí nejméně 100x za minutu (nepřímá masáž srdeční).

V případě dostupnosti využijte Automatický externí defibrilátor – AED.

U dítěte do 8 let:

- zahajte pěti vdechy,
- následuje 30 stlačení srdce ke dvěma vdechům,
- stlačujte uprostřed hrudníku (hloubka stlačení přibližně 1/3 předozadního průměru hrudníku),
- frekvence stlačení 100 až 120 za minutu,
- pokud do jedné minuty kompletní resuscitace nedojde k obnovení základních životních funkcí, volejte číslo 155.

Častou příčinou zástavy dechu a oběhu u dětí je vdechnutí cizího tělesa nebo tekutiny. Jako první opatření lze použít tzv. vypuzovací manévry (provedeme rychle a bez zbytečného opakování a ihned navazuje KPR – resuscitace, snaha o obnovení životních funkcí):

- úder mezi lopatky (u stojícího, ležícího, kojence nebo novorozence uložený na předloktí ruky).
- Heimlichův manévr (obejmutí zezadu a stlačení nadbříšku).

Přivolání záchranné služby:

- Volejte bezplatné číslo 155 (případně linku 112).
- Dbejte pokynů dispečera a nikdy nezavěšujte jako první (kvalifikovaný dispečer rozhodne o vyslání výjezdové skupiny, popřípadě s Vámi povede tzv. telefonicky asistovanou první pomoc nebo neodkladnou resuscitaci).
- Po volání záchranné služby **buďte dále na telefonu**, z něhož jste volali – pro případ potřeby doplnění dalších informací či dalšího kontaktu.
- Při čekání na příjezd záchranné služby se snažte záchranářům **nalezení pacienta co nejvíce usnadnit** (vyjděte na příjezdovou cestu, rozsviňte světlo, otevřete dveře apod.).

Pamatujte! Nejhorší poskytnutá první pomoc je žádná!

PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY

Prevence znamená předcházení nemocem a jejich důsledkům. Díky pravidelným kontrolám si můžete ušetřit spoustu zdravotních problémů. Je však třeba, aby preventivní prohlídka byla provedena opravdu řádně a s veškerou péčí. Obsah a časové rozmezí preventivních prohlídek jsou stanoveny ve [vyhláše č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách](#). Preventivní prohlídka nesmí probíhat jen formou pohovoru pacienta s lékařem, vyžadujte od lékaře všechna vyšetření, na která máte nárok. Pomozte svému lékaři tím, že jej budete pravdivě informovat.

Ze zdravotního pojištění jsou Vám hrazeny preventivní prohlídky, které provádějí registrující lékaři.

Praktický lékař pro děti a dorost

Provádí preventivní prohlídku v prvním roce života devětkrát do roka, u novorozence již v prvních dvou dnech po propuštění z porodnice, dále pak ve 14 dnech, v 6 týdnech, ve 3 měsících, ve 4 až 5 měsících, v 6 měsících, v 8 měsících, v 10 až 11 měsících, ve 12 měsících, v 18 měsících věku, ve třech letech a dále vždy jedenkrát za dva roky. Poslední preventivní prohlídku může provést před dovršením 19. roku věku, tedy nejpozději přede dnem 19. narozenin.

Všeobecný praktický lékař

Provádí preventivní prohlídku vždy jedenkrát za dva roky (první prohlídku tedy provede po dvou letech od poslední preventivní prohlídky, provedené praktickým lékařem pro děti a dorost).

Gynekolog

Provádí preventivní prohlídku při ukončení povinné školní docházky v 15 letech a dále jedenkrát ročně.

Zubní lékař

Provádí preventivní prohlídku u dětí a dorostu ve věku do 18 let dvakrát ročně, u těhotných žen dvakrát v průběhu těhotenství, u dospělých jedenkrát ročně.

SCREENINGOVÉ PROGRAMY

Nejde o zas tak složité slovo. Screening neboli vyhledávání rizikových nemocí v populaci představuje velmi užitečný nástroj cílené prevence. Tento program je organizován MZČR a příslušnými odborníky a každoročně u nás odhalí tisíce nádorových onemocnění, jejichž nositelé by jinak vůbec netušili, že nějaké onemocnění mají. Odhalíme díky tomu nádory, které se ve své počáteční fázi dají ještě velmi dobře léčit. A pacienti nemusí umírat.

Ve vyspělých zemích Evropy navštěvují občané tyto programy velmi disciplinovaně, účastní se jich až 80 % populace. U nás je situace mnohem horší. Nejsme příliš ochotni převzít zodpovědnost za své zdraví – hlídat se. Zkuste to napravit a odměnou Vám bude delší život. V současné době máte možnost navštívit tři tyto programy hrazené z veřejného zdravotního pojištění, přičemž další se připravují:

1. Screening karcinomu prsu

V České republice každoročně onemocní rakovinou prsu více než pět tisíc žen. Díky funkčnímu screeningovému programu se však většinu těchto onemocnění daří nalézt včas, s velkou nadějí na vyléčení. Screeningové vyšetření byste měla podstoupit, pokud dovršíte věk 45 let. Navštívíte-li v tomto období svého registrujícího praktického lékaře nebo registrujícího gynekologa, napíše Vám doporučení na akreditované (schválené příslušným úřadem) screeningové pracoviště, kde Vám bude provedena tzv. screeningová mamografie.

Mamograf je speciální přístroj, využívající k vyšetření prsu tzv. měkké rentgenové záření.

Vyšetření není nijak zatěžující a nevyžaduje žádnou speciální přípravu. Jeho výsledek pracoviště nahlásí zpět Vašemu lékaři a ten podle nálezu zajistí vše potřebné. Pokud je vše v pořádku, měla byste nadále na toto vyšetření chodit ve dvouletém intervalu. Veškeré potřebné informace o vyšetření, mapu akreditovaných center i odbornou poradnu naleznete na stránkách www.mamo.cz.

2. Screening karcinomu děložního hrdla

Další ze screeningových programů věnovaných ženám pro vyhledávání jednoho z nejčastějších a zároveň i nejvíce nebezpečných gynekologických nádorů; toto vyšetření již asi znáte. Váš registrující gynekolog Vám při tzv. „vyšetření v zrcadlech“ provede stěr z děložního hrdla, získaný materiál natře na laboratorní sklíčko a předá screeningové laboratoři k vyhodnocení pod mikroskopem. Výsledek pak odešle Vašemu gynekologovi, který již zajistí vše potřebné. Na toto vyšetření byste měla přijít jednou ročně. Opravdu je velmi důležité chodit pravidelně, neboť se tím můžete úspěšně vyhnout tomuto zákeřnému onemocnění, na které ročně zbytečně umírá přes 400 žen. Další informace naleznete na stránkách www.cervix.cz.

Screening karcinomu děložního hrdla je u dospělých žen prováděn jedenkrát ročně jako součást preventivní gynekologické prohlídky.

3. Screening karcinomu tlustého střeva (kolorektální karcinom)

Na tomto programu lze velmi dobře poznat, kolik lidských životů by mohlo být ušetřeno, kdyby jej klienti navštěvovali. V České republice na kolorektální karcinom ročně umírá přes osm tisíc mužů a žen. Včasné screeningové vyšetření a jednoduchý zákrok přitom mohou tomuto smrtelnému onemocnění zcela zabránit.

Vyšetření spočívá v následujících úkonech: Ve svých padesáti letech zbystřete a každoročně žádejte u svého registrujícího praktického lékaře nebo registrujícího gynekologa vyšetření na tzv. okultní (skryté) krvácení v zažívacím traktu. Spočívá v odběru vzorků stolice do speciálních obálek nebo lahviček. Krev ve stolici může být totiž prvním signálem přítomnosti nádoru. Od 55 let máte možnost zvolit místo opakovaného vyšetření stolice tzv. primární screeningovou kolonoskopií. Při ní Vám odborný lékař (gastroenterolog) zavede do konečníku tenkou ohebnou rourku (endoskop) a prohlédne Vám detailně sliznici tlustého střeva. Vyšetření sice bude vyžadovat Vaši trpělivost, ale za pocit jistoty rozhodně stojí. Vyšetření se pak opakuje v intervalu 10 let. Žádanku na provedení vyšetření Vám vystaví Váš registrující praktický lékař nebo registrující gynekolog, případně se můžete za odborným gastroenterologem do tzv. centra pro screeningovou kolonoskopií vydat

sami. Seznam těchto specializovaných ambulancí a další informace o screeningovém programu naleznete na stránkách: www.kolorektum.cz.

Pacienti, kteří se chtějí nechat otestovat na přítomnost krve ve stolici dříve než ve věku 50 let nebo se chtějí testovat častěji, než hradí zdravotní pojišťovna, mají možnost tyto testy zakoupit v lékárně. Pamatujte, že o provedení testu je nutno informovat Vašeho praktického lékaře.

NOVOROZENECKÝ SCREENING

Již v porodnici je všem novorozencům prováděn novorozenecký screening. Každý novorozenec ihned po narození projde spektrem vyšetření, při nichž se zjišťuje, zda netrpí některou ze závažných vrozených či dědičných chorob. Odběrem několika kapek krve z patičky na speciální papírek 48–72 hodin po narození se v současné době vyšetřuje 13 vzácných chorob, mezi které patří vrozené selhání funkce štítné žlázy (kongenitální hypotyreóza), vrozené selhání funkce nadledvin (kongenitální adrenální hyperplazie), onemocnění látkové výměny (fenylketonurie a devět dalších poruch) a vrozená porucha vazkosti hlenu dýchacích cest (cystická fibróza). Novorozenecký screening umožní vyhledat novorozence se zvýšeným rizikem onemocnění, provést včasnou diagnostiku tohoto onemocnění v období, kdy klinické příznaky ještě nejsou zjevné, a díky tomu zajistit včasnou léčbu, dříve než onemocnění způsobí nenapravitelné škody.

U dětí s pozitivním testem na vrozené selhání funkce štítné žlázy (kongenitální hypotyreóza) je navíc prováděn screening sluchu (metodou tranzientní otoakustické emise, popř. vyš. BERA).

Screening sluchu se provádí u spícího miminka od 2. dne po porodu a je naprosto nebolestivý. Sestřička velmi jemně vloží do zvukovodu jemnou měřicí sondu, v níž je malý mikrofon a měřič odpovědi. Zvuk z mikrofonu vyvolává ve sluchové dráze odpověď, která se měří.

Novorozenecký screening vrozené katarakty – šedého zákalu. Screening na vrozenou kataraktu je jednouché vyšetření, kdy se pomocí oftalmoskopu prosvítí oko novorozence. Provádí se ještě před propuštěním z novorozeneckého oddělení.

Během pobytu v porodnici je u všech dětí prováděno screeningové vyšetření kyčelních kloubů, na které navazují další odborná vyšetření kyčelních kloubů ortopedem v 6.–9. týdnu a 12.–16. týdnu věku dítěte.

Více naleznete na webových stránkách: www.novorozeneckyscreening.cz.

OČKOVÁNÍ

Očkování je jedním z neúčinnějších preventivních opatření v dějinách lidstva. Český očkovací kalendář patřil a patří k nejpropracovanějším kalendářům v Evropě i na světě. V poslední době však čelíme prudkému nástupu antivakcinačních aktivit. Za této situace dochází k poklesu proočkovanosti a v jeho důsledku k zvýšenému výskytu některých, dříve již úspěšně kontrolovaných infekčních onemocnění, jako jsou dávivý kašel, příušnice či spalničky.

Ptejte se svého lékaře nejen na pravidelné očkování, vybrané vakcíny jsou indikovány např. u pacientů po odstranění sleziny a u pacientů po transplantaci krvetvorných buněk či pacientů,

kteří trpí závažným chronickým farmakologicky řešeným onemocněním srdce a cév, dýchacích cest, ledvin nebo diabetem nebo jsou starší 65 let věku.

Vyžadujte od lékaře očkování, na která máte nárok. Podrobnější informace lze najít na stránkách MZČR www.mzcr.cz.

SLEDOVÁNÍ SPOKOJENOSTI PACIENTŮ

Názor pacienta je pro MZČR z hlediska kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb velmi cenný a podstatný, proto byl na jeho webových stránkách spuštěn online dotazník ke sledování spokojenosti pacientů a jejich zkušeností s poskytovanou zdravotní péčí.

Prostřednictvím tohoto dotazníku můžete zcela anonymně zhodnotit Vašeho všeobecného praktického lékaře nebo ambulantního specialistu, který Vás ošetřoval v průběhu posledních 12 měsíců.

Forma online dotazníku umožňuje široké veřejnosti vyjádřit svůj názor a zkušenosti s poskytovanou péčí z pohodlí domova a bez časové limitace.

Vámi vyplněný dotazník bude využit jako podpora kvality poskytované zdravotní péče. Online dotazník spokojenosti pacientů naleznete na www.mzcr.cz/kvalitaabezpeci/.

RESORTNÍ BEZPEČNOSTNÍ CÍLE

MZČR od roku 2010 vyhláší opatření, která vedou k zajištění bezpečnosti pacientů a kvality zdravotní péče. Jedním z nich je vyhlášení Resortních bezpečnostních cílů (RBC), které vycházejí z analýzy (rozboru) nejrizikovějších procesů ve zdravotnictví a z doporučení Světové zdravotnické organizace i Evropské unie. Cílem RBC je snižovat nejčastější rizika při poskytování zdravotní péče. Pro poskytovatele zdravotních služeb to znamená, že mají vypracovaný návod, jak správně postupovat např. při identifikaci všech pacientů (totožnost pacientů), objednávání, skladování a podávání léčiv s vyšší mírou rizika, předcházení pádů pacientů, hygieně rukou, komunikaci s pacientem, předcházení vzniku dekubitů apod.

I Vy sami byste měli sledovat, zda jste osloveni správným jménem, jaké léky jste obdrželi, zda jste rozuměli tomu, co Vám lékař nebo sestra sdělila např. před výkonem či vyšetřením, ohledně léků, před propuštěním apod. Více k RBC najdete na portálu kvality a bezpečí MZČR na odkazu <http://www.mzcr.cz/kvalitaodbornik/>.

NÁRODNÍ ANTIBIOTICKÝ PROGRAM

Cílem tohoto programu je kromě jiného vysvětlit občanům, že nevhodné a časté používání antibiotik způsobuje odolnost (rezistenci) bakterií vůči antibiotické léčbě a vede ke ztrátě účinnosti těchto unikátních léčiv. Bakterie jsou rezistentní, pokud určitá antibiotika ztratila schopnost tyto bakterie zabít nebo zastavovat jejich růst. Rezistentní bakterie přežívají v přítomnosti antibiotika a pokračují v množení, což vede k selhání léčby, prodlužování onemocnění a výjimečně až k úmrtí. Infekce vyvolané rezistentními bakteriemi mohou vyžadovat intenzivnější zdravotní péče a také použití alternativních a dražších antibiotik, která mohou mít závažnější vedlejší účinky.

Kdy užíváte antibiotika z nesprávného důvodu:

Většina nachlazení a chřipky je způsobena virem, proti nimž antibiotika NEJSOU účinná. V těchto případech se Váš stav užíváním antibiotik nezlepší. Antibiotika nesnižují horečku ani neomezují příznaky jako například kýchní nebo sekreci z nosu (rýmu).

Kdy užíváte antibiotika nesprávně:

Jestliže zkracujete délku léčby, snižujete dávky a nedodržíte správné dávkovací intervaly, nebude ve Vašem těle dostatek léčiva a bakterie přežijí. I takto lze vybudovat jejich rezistenci.

Pacienti by se měli řídit radami lékaře, kdy a jak antibiotika užívat. Vždy by také měli užívat jenom antibiotika předepsaná lékařem a nepoužívat „zbytky“ z domácí lékárničky nebo antibiotika získaná bez lékařského předpisu.

Lékaři by měli předepisovat takové antibiotikum, které odpovídá typu infekce, a pokud je to možné, při jeho volbě vycházet z výsledků mikrobiologického vyšetření. Širokospektrá antibiotika, tedy přípravky, které působí na více druhů bakterií, mohou mít více nežádoucích účinků a jejich použití má být vyhrazeno především pro situace, kdy není znám původce infekce nebo se jedná o původců více.

V konkrétních případech, kdy není zcela jasné, jestli se jedná o bakteriální nebo virovou (tedy pro léčbu antibiotiky nevhodnou) infekci, je možné jako pomocné vyšetření využít tzv. CRP test. Pro stanovení správné diagnózy je však zásadní, aby výsledek CRP testu vždy zhodnotil lékař. Ten také poradí, jak léčit nachlazení, chřipky a další virová onemocnění dýchacích cest bez antibiotik. Více informací naleznete na <http://www.szu.cz/narodni-antibioticky-program>.

Zachování účinnosti antibiotik pro naše děti je zodpovědností každého z nás!

DÁRCOVSTVÍ KRVE

Dárcovství krve je dobrovolná činnost občanů, mající velký celospolečenský význam. K tomu, aby mohl člověk darovat krev a tím pomoci jinému člověku, musí splnit několik podmínek:

- věk 18 až 65 let,
- hmotnost min. 50 kg,
- dobrý zdravotní stav.

Další informace o zvláštním druhu dárcovství krve, tzv. autotransfuzi, si můžete přečíst na str. 46.

KDO NEMŮŽE DAROVAT KREV?

Pokud chcete být dárce, nesmíte patřit mezi:

- osoby s vyšším rizikem výskytu infekčních chorob (AIDS, žloutenky),
- HIV pozitivní osoby nebo osoby, které jsou s takovými v trvalém kontaktu,
- osoby, které prodělaly žloutenku typu B a C, nebo osoby, které jsou s těmito osobami v trvalém kontaktu,
- osoby, které prodělaly žloutenku typu A nebo mononukleózu – rok po uzdravení,
- osoby, které prodělaly boreliózu – 6 měsíců po uzdravení,
- osoby s nádorovým onemocněním,
- osoby, které pobývaly v letech 1980–1996 déle než šest měsíců ve Velké Británii a ve Francii,
- diabetiky v případě užívání inzulínu,
- konzumenty drog,
- alkoholiky,
- osoby s onemocněním srdce,
- osoby po transplantaci,
- osoby s onemocněními krve,
- osoby s chronickým onemocněním ledvin,
- osoby s chronickým onemocněním zažívacího traktu,
- osoby s onemocněním asthma bronchiale,
- hypertoniky (lidé s vysokým krevním tlakem); krev dávat mohou, pouze pokud jsou na monoterapii (jednom léku) a mají krevní tlak max. 180/100 mm/Hg,
- alergiky – trvale léčené (alergici bez léčby, kteří nemají akutní obtíže, krev darovat mohou),
- osoby s autoimunitními chorobami,
- epileptiky,
- osoby s roztroušenou sklerózou,
- osoby s glaukomem, zánětem sítnice,
- osoby, které jsou 6 měsíců po endoskopickém vyšetření,
- osoby, které dostaly transfuzi v posledních 6 měsících,
- osoby, které jsou 6 měsíců po tetování, piercingu,
- gravidní a kojící ženy (+ devět měsíců po porodu či půl roku po ukončení kojení),
- osoby trvale užívající nějaké léky i volně prodejné (vyjma hormonální antikoncepce, a vitaminů).

Dále nesmíte darovat krev:

- v době menstruace,
- 6 měsíců po pobytu v malarických oblastech,
- 6 měsíců po pobytu v endemických oblastech bez příznaků onemocnění,
- měsíc po přisátí klíštěte,
- 14 dní po průjmovém onemocnění,
- 14 dní po dobrání antibiotik,
- alespoň 14 dní po lehčí virové infekci (rýma, kašel...),
- 14 dní po zhojení operu,
- tuberkulóza – 2 roky po datu potvrzeného uzdravení,
- toxoplazmóza – 6 měsíců po datu potvrzeného uzdravení,
- syfilis – 1 rok po datu potvrzeného uzdravení,
- horečka Q – 2 roky po datu potvrzeného uzdravení,
- revmatická horečka bez následků – 2 roky po datu potvrzeného uzdravení.

DAROVÁNÍ ORGÁNŮ

Podle platných právních předpisů lze orgány pouze darovat, nikoli prodávat. V České republice se po smrti občana souhlas s darováním orgánů a tkání předpokládá, a není ho tedy třeba explicitně vyjadřovat (např. písemně). Za zemřelou osobu se zde považuje osoba, u níž nastala mozková smrt (k většině případů dochází následkem těžkého úrazu nebo krváčení). Jen orgány a tkáně takto zemřelých jedinců jsou použitelné k transplantaci, a to z důvodu nutnosti udržet srdeční činnost a krevní oběh.

Orgány a tkáně některých osob nejsou k transplantaci vhodné vůbec, například pokud měl zemřelý rakovinu, AIDS, žloutenku nebo jinou infekční chorobu. Orgány se neodebírají také v případech, kdy si lékař není jistý příčinou smrti, v situacích, kdy by byl zmařen účel pitvy, nebo pokud jde o zemřelého ve výkonu trestu odnětí svobody.

Ještě za svého života se může každý občan ČR přihlásit do Národního registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů, jehož zřizovatelem je MZČR. K tomu je potřeba vyplnit příslušný formulář, který naleznete na www.nrod.cz. Umožňuje zákaz využití všech, nebo jen některých orgánů. Dále zákon umožňuje vyslovit nesouhlas ve zdravotnickém zařízení před ošetřujícím lékařem a jedním svědkem, což musí být zapsáno do zdravotnické dokumentace pacienta a kopie má být zaslána zmíněnému registru.

DÁRCOVSTVÍ KOSTNÍ DŘENĚ

Dárcovství kostní dřeně je dobrovolný čin. Své rozhodnutí stát se dárcem a být zařazen v registru dárců kostní dřeně můžete kdykoli bez udání důvodu odvolat.

Oproti darování krve a plazmy jsou požadavky mírnější, protože na rozdíl od dárců krve bývá dárce kostní dřeně často jediný člověk na světě, který může těžce nemocného natrvalo zachránit.

V ČR existují dva registry dárců kostní dřeně:

Český národní registr dárců dřeně, o.p.s.

www.kostnidren.cz

Český registr dárců krvetvorných buněk IKEM

www.darujzivot.cz

Věková hranice pro dárcovství kostní dřeně:

- **Nepříbuzní dárce:** 18 – 35 let (evidence v databázi registru cca do 55 let věku dárce)
- **Příbuzní dárce:** věkový limit není pevně stanoven

Kdo se může a nemůže stát dárcem kostní dřeně:

- Dárcem se může stát obecně zdravý člověk, který ani v minulosti neprodělal závažné onemocnění.

Pro členství v registru bývá akceptováno:

- lehká forma alergie, kdy pro stabilizaci zdravotního stavu není třeba pravidelně užívat léky (mírná forma senné rýmy, kopřivka, potravinová alergie bez závažných projevů apod.),

- prodělání infekční žloutenky typu A, pokud nezanechala následky,
- v minulosti prodělaná infekční mononukleóza,
- u žen lehká forma chudokrevnosti, způsobená menstruačním krvácením.

Kdo nemůže být zařazen do registru dárců kostní dřeně:

- osoby po prodělané léčbě zhoubného nádorového onemocnění,
- po transplantaci orgánů a tkání,
- osoby s onemocněním srdce, cév, plic, kloubů a zažívacího systému, které vyžadují trvalé užívání léků,
- osoby s krvácivými chorobami a onemocněním krve,
- osoby s těžšími formami alergie (sklon k alergii se může přenést spolu s darovanými krvetvornými buňkami na příjemce),
- osoby se záchvatovými stavy,
- osoby závislé na užívání léků,
- osoby s cukrovkou závislou na užívání inzulínu či léků,
- po prodělání infekce přenosné krví, jako jsou HIV, žloutenka typu B a C, syfilis, malárie, Creutzfeld-Jacobova nemoc (obdoba „nemoci šílených krav“) apod.,
- osoby s nemocemi, které by se mohly zátěží, spojenou s odběrem, teoreticky aktivovat (tuberkulóza, sarkoidóza, autoimunitní onemocnění apod.),
- lidé závislí na alkoholu, drogách a lidé v úzkém kontaktu s HIV pozitivní osobou.

Stavy, které po přechodnou dobu neumožňují odběr krvetvorných buněk (kostní dřeně):

- těhotenství a období jednoho roku po porodu, kojení (ženy v produktivním věku musí mít prokazatelně negativní těhotenský test),
- jeden rok po transfuzi krve od jiného člověka,
- šest měsíců až jeden rok po očkování živou vakcínou,
- úzký kontakt s osobou, aktuálně trpící závažným infekčním onemocněním (např. HIV/AIDS, žloutenka typu B a C, syfilis),
- pobyt ve vězení nebo v psychiatrické léčebně,
- poranění s kontaminací biologickým materiálem (cizí krev apod.),
- šest měsíců po chirurgické operaci, tetování, akupunktuře nebo piercingu,
- šest měsíců po návštěvě tropických oblastí.

Registrace dárce:

Pokud se rozhodnete stát se dárce kostní dřeně, domluvte si telefonicky či osobně schůzku v některém z dárcovských nebo odběrových center. Při vstupním informačním pohovoru Vám zdravotníci podrobně vysvětlí proces dárcovství dřeně i způsob odběru krvetvorných buněk.

Při registraci budete vyplňovat krátký zdravotní dotazník. Je nutné v něm uvádět veškeré odchylky od plného zdraví dle skutečnosti. Informace, které ve vstupním dotazníku uvedete, jsou diskrétní a zcela bezpečně ochráněny proti jakémukoliv zneužití. Pokud Vám bude cokoli nejasné, můžete vše prodiskutovat při vstupním pohovoru s vyškoleným pracovníkem dárcovského centra, který posoudí, zda Vaše odchylka je či není překážkou pro vstup do registru.

Po podpisu formuláře Vám zdravotní sestra odebere ze žíly malé množství krve (2 ml), které bude odesláno k vyšetření Vašich transplantačních znaků do laboratoře.

Co se děje po zařazení do registru:

Po Vašem zařazení do registru vyhledá transplantační pracoviště v registrech další vhodné dárce. Pokud se dostanete do fáze užšího výběru dárců, budete pozváni na další odběr krve, z kterého se provádějí drobné testy tkáňových znaků, a zjišťuje se, jestli jste opravdu nejvhodnější.

Před samotným darováním kostní dřeně:

Ještě před samotným odběrem přijdete na předodběrové vyšetření, kde se zjišťuje Váš aktuální zdravotní stav, a znovu prodiskutujete vše, co potřebujete vědět. Svě rozhodnutí darovat kostní dřeň potvrdíte podpisem informovaného souhlasu.

K samotnému darování kostní dřeně se dostane jen 1 % registrovaných dobrovolníků.

SDRUŽENÍ PACIENTŮ

V případech, kdy pacient trpí některým z onemocnění, má možnost využít mnoha informačních zdrojů, kde se může o své chorobě dozvědět více. Existuje řada portálů, informačních brožurek a dalších zdrojů informací. Pokud chcete tyto informace získat, zeptejte se svého lékaře.

Pro mnoho pacientů dnes již pracují patientská sdružení a organizace. Jejich seznam lze najít na internetových stránkách MZČR: www.mzcr.cz. Obsahuje výčet nestátních neziskových organizací, které v daném roce získaly od MZČR státní dotace, čímž se zavázaly poskytovat edukaci osobám se zdravotním postižením nebo chronickým onemocněním. Tyto služby není možné vázat na členství v dotované organizaci, ale jsou poskytovány všem pacientům, kteří se na organizaci obrátí. Díky tomu, že uvádíme organizace a projekty, jež byly v daném roce dotovány, je seznam, obsahující kontaktní údaje, každým rokem aktualizován.

Pro pacienta je velmi výhodné, může-li si např. s podobně postiženými lidmi vyměňovat zkušenosti, zúčastnit se pobytových akcí, kurzů, výcviků a získávat díky tomu cenné rady pro snazší život se svou chorobou. Jejich seznam naleznete v příloze „Důležité kontakty“, str. 76.

Seznam organizací dle diagnózy je také na www.koaliceprozdravi.cz.

ZDROJE FINANCOVÁNÍ ČESKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ

Systém českého zdravotnictví je založen na principu solidarity a na dostupnosti zdravotní péče

pro všechny občany. Financování zdravotnictví je zabezpečováno zejména:

- všeobecným zdravotním pojištěním,
- státním rozpočtem a rozpočty územních orgánů,
- přímými úhradami fyzických a právnických osob,
- úhradami mimo okruh zdrojů státního rozpočtu,
- sponzory, nadacemi apod.

V současné době je pojištěnec, nebo za něj jeho zákonný zástupce povinen hradit poskytovateli zdravotních služeb regulační poplatek **ve výši 90 Kč** za využití lékařské pohotovostní služby nebo pohotovostní služby v oboru zubní lékařství, přičemž o pohotovostní služby nejde v případě poskytnutí ambulantní péče během pravidelné ordinační doby poskytovatele.

Platba ve výši 90 Kč platí i v případě poskytování pohotovostní služby v oboru zubní lékařství a lékárenské pohotovostní služby.

07/

PÉČE V POSLEDNÍM STADIU ŽIVOTA

KDYŽ NELZE ONEMOCNĚNÍ VYLÉČIT

Od moderní medicíny očekáváme, že nás vyléčí. To je v mnoha případech oprávněné, ale většina lidí stále umírá v důsledku onemocnění. V současné době trpí naše populace zejména chronickými onemocněními. Mezi ně řadíme i choroby, na které se dříve masivně umíralo (například cukrovka).

Díky značnému pokroku v medicíně a přidružených oborech nyní prodlužujeme životy pacientů s těmito chorobami o mnoho let. Avšak stále platí, že prakticky všechna chronická onemocnění život člověka zkracují, některá značně, některá méně. To platí například o mnoha různých formách onkologických onemocnění i o chronických onemocněních životně důležitých orgánů, která vedou k jejich selhání.

V důsledku takových onemocnění pak v medicíně dochází ke stavům, kdy již není možné pokračovat v léčbě (např. cytostatiky, dalšími operacemi či jinými invazivními výkony – způsob vyšetřování, při němž vyšetřovací přístroje či nástroje pronikají dovnitř organismu), protože by člověku nepřinesla již žádné výhody a měla by pravděpodobně jen nežádoucí účinky, které by zhoršovaly kvalitu jeho života.

V určité fázi onemocnění tedy může lékař pacientovi sdělit, že již nemá k dispozici žádné prostředky, které by jeho nemoc či daný orgán mohly vyléčit. Společně se pak domluví, že místo léčby, která již nepřinese příznivý efekt, budou pokračovat v léčbě paliativní. To neznamená, že jej nadále nebudou léčit, ale že budou postupovat jinak.

Tyto situace nepřicházejí znenadání. Je tedy dost času na to, aby se člověk poradil nejen se svým lékařem, ale také se svými blízkými, a aby si rozmyslel, jaká by měla být péče o něj ve chvíli, kdy jej onemocnění omezí natolik, že bude potřebovat pomoc.

Takové vážné situaci se lépe čelí ve skupině, nejlépe v kruhu rodiny a nejbližších přátel a dále těch, kteří člověka ošetřují. Velmi důležití jsou specialista i praktický lékař, zdravotní sestry domácí péče a další. Ti všichni by se měli umět poradit, jak nejlépe společně postupovat. Tzv. terminální (konečná) stadia některých onemocnění mohou trvat opravdu dlouhou dobu, během níž je nezbytná sehraná spolupráce členů rodiny i profesionálních zdravotnických pracovníků.

Takto nezvratně nemocným pacientům slouží různé zdravotně-sociální služby, stacionáře a léčebny včetně pobytových zařízení sociálních služeb zajišťujících i zdravotní péči, která se snaží o udržení stávající kvality života.

Paliativní léčba se zaměřuje na celého člověka, jeho pohodu a kvalitu života, byť v období života, které je omezené závažným onemocněním. Je to léčba chránící před bolestí a jinými nepříjemnými příznaky nemoci, dále též před zbytečnými výkony, které již v léčbě onemocnění nemají význam.

Na paliativní péči se specializují hospice, které máme i v České republice. K dispozici máme také domácí hospicovou péči, jejíž pracovníci za potřebnými pacienty docházejí či dojíždějí domů. Paliativní péči v domácím prostředí je možné zajistit ve spolupráci s rodinou a blízkými, tzn., že není výsadou specializovaných zařízení. Měla by ji umět poskytnout veškerá zdravotnická zařízení, která se setkávají s lidmi v těžkých stadiích zejména chronických onemocnění, tedy i nemocnice, léčebny a praktičtí lékaři.

- Získejte pokud možno co nejvíce informací od svého ošetřujícího lékaře – o nemoci, pravděpodobném průběhu, omezeních a následcích, které způsobí, a jak můžete zvládat jednotlivé příznaky.
- Získejte co nejvíce informací o službách, které jsou k dispozici. Kontaktujte je a ověřte si jejich dostupnost, abyste se na ně mohli obrátit v případě, že je budete potřebovat.
- Domluvte se s ošetřujícími a dle jejich rad upravte domácnost pro snazší poskytování péče. Zajistěte si pomůcky, které usnadní život nemocnému i těm, kteří o něj pečují.

- Společně se domluvte na plánu péče, včetně péče paliativní, který bude respektován všemi ošetřujícími.
- V kruhu rodiny prodiskutujte všechny záležitosti a věci, které jsou důležité a jež je zapotřebí zařídit nyní, protože s postupem nemoci to může být již těžké či nemožné.

JAK POSTUPOVAT PŘI ÚMRTÍ BLÍZKÉ OSOBY

Dojde-li k úmrtí Vašeho blízkého v lůžkovém zdravotnickém zařízení, poskytovatel lůžkové péče je povinen o úmrtí vyrozumět osobu, která je ve zdravotnické dokumentaci pacienta uvedena jako osoba, již mají být poskytovány informace o zdravotním stavu pacienta. Zároveň zodpoví všechny Vaše otázky týkající se příčiny úmrtí, zda byla či nebyla určena pitva, a poradí, jak postupovat dál.

Máte-li podezření, že nebyla poskytnuta správná péče, je třeba toto podezření vyslovit hned a případně trvat na provedení pitvy. Pouze v takovém případě poskytovatel provede pitvu jako povinnou. Naopak v případě, že z nějakého důvodu, např. i náboženského, Váš blízký už za života vyslovil nesouhlas s pitvou, musí mít prokazatelný nesouhlas s pitvou doložen ve zdravotnické dokumentaci, která byla o jeho zdravotním stavu vedena. Je třeba předložit prohlášení o nesouhlasu s pitvou podepsané a ověřené pacientem ihned při prvním setkání s poskytovatelem zdravotních služeb, tzn. při příjmu.

Dojde-li k úmrtí Vašeho blízkého doma, je nutné přivolat registrujícího lékaře, nebo lékaře lékařské pohotovostní služby, aby provedl prohlídku zemřelého, konstatoval smrt a vystavil „List o prohlídce zemřelého“, který osoba blízká nebo i jiná potřebuje pro zajištění pohřbu. Rozhodnutí o pitvě tímto lékařem podléhá stejné zákonné úpravě jako při úmrtí v nemocnici, odmítnutí pitvy musí být taktéž podepřeno předem vysloveným přáním neprovádět pitvu, tentokrát ve zdravotnické dokumentaci registrujícího lékaře.

ORGANIZACE POHŘBU

- Pohřební službu si svobodně volí pozůstalí podle výslovného přání zemřelého za jeho života – doporučujeme uzavřít smlouvu příkazního typu podle občanského zákoníku; jejím obsahem musí být přesný popis a rozsah objednaných pohřebních služeb, které musí provozovatel v pohřebnictví písemně potvrdit a převzít za ně plnou odpovědnost.

- Pokud se Vám stane, že zemřelého odveze pohřební služba, kterou jste si nevybrali, máte právo si pohřeb jít domluvit tam, kde si to přejete Vy.
- **Podmínkou sjednání pohřbu** je předložení občanského průkazu toho, kdo zajišťuje pohřeb (případně i občanský průkaz a rodný list zemřelého).
- Zemře-li Váš blízký doma, je nutné oznámit úmrtí praktickému lékaři v rámci provozní doby, nebo lékaři vykonávajícímu lékařskou pohotovostní službu, nebo lékaři, se kterým má místně příslušný krajský úřad pro tyto účely uzavřenu smlouvu (koronerovi). Nález lidských pozůstatků mimo zdravotnické zařízení oznámit na jednotné evropské číslo tísňového volání – 112.
- Při sjednávání pohřbu je vhodné předložit List o prohlídce zemřelého – tento list vyplňuje lékař, jenž je povinen Vám jej po prohlídce těla zemřelého předat a upřesnit dobu, po kterou tělo můžete uchovat doma a za jakých podmínek jej smíte umýt, obléci, upravit a uložit do rakve.

Od převzetí Listu o prohlídce zemřelého můžete zajistit pohřbení dle způsobu, který zemřelý vyjádřil za svého života, pouze do 96 hodin.

- Na pohřební obřad máte možnost čerpat pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu – dva dny čerpáte volno při úmrtí jednoho z manželů, druhá, družky nebo dítěte a další den k účasti na pohřbu těchto osob.
- V případě nejasných okolností úmrtí, kdy je nařízena zdravotní nebo soudní pitva, bývá tělo připraveno k předání pohřební službě zpravidla druhý den po pitvě. Po dobu 48 hodin po pitvě je uchování těla ve zdravotnickém zařízení zdarma. Každý započatý následující den je již zpoplatněn dle platného sazebníku. Pokud byla provedena soudní pitva, lze tělo vydat pohřební službě, která však nesmí provést pohřeb, dokud nemá k dispozici souhlas státního zástupce s pohřbením.

Je možné zvolit několik variant pohřbení:

- zpopelnění bez veřejného obřadu (zpravidla v úzkém rodinném kruhu),
- zpopelnění s obřadem – rozloučení s rakví v obřadní síni nebo v kostele,
- pohřeb s uložením do země bez obřadu,
- pohřeb s uložením do země s obřadem,
- uložení urny na veřejném nebo neveřejném pohřebišti (včetně vsypu nebo rozptylu).

Pro více informací můžete kontaktovat Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Pohřebné:

Touto jednorázovou dávkou ve výši 5 000 Kč stát přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu. Nárok na pohřebné má ten, kdo vypravil pohřeb osobě, jež měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR nebo mrtvě narozenému dítěti. Dále se musí jednat o pohřeb, který byl vypraven nezaopatřenému dítěti nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte.

Žádost o pohřebné se podává na kontaktních místech státní sociální podpory.

08/ DŮLEŽITÉ KONTAKTY

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR

www.mzcr.cz

Odbor kontroly MZČR
kon@mzcr.cz

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
www.uzis.cz

Své dotazy a podněty můžete směřovat na adresu elektronické podatelny mzcr@mzcr.cz, popřípadě na verejnost@mzcr.cz. Pokud se dotaz či podnět týká ochrany práv pacientů či jejich porušování, můžete se obrátit i přímo na patientského ombudsmana MZČR ombudsman@mzcr.cz.

STŘEDISKA ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY

Tísňová linka 155 – Integrovaný záchranný systém linka 112

Územní středisko záchranné služby Moravskoslezského kraje
www.uszsmsk.cz
zzsmsk@zzsmsk.cz

Územní zdravotnická záchraná služba Karlovarského kraje

www.zzskvk.cz
sekretariat@zzskvk.cz

Zdravotnická záchraná služba hlavního města Prahy – územní středisko záchrané služby

www.zzshmp.cz
reditel@zzshmp.cz, sekretariat@zzshmp.cz

Zdravotnická záchraná služba Jihočeského kraje

www.zzsck.cz
sekretariat@zsjck.cz

Zdravotnická záchraná služba Jihomoravského kraje

www.zzsrmk.cz
info@zsjmk.cz

Zdravotnická záchraná služba Kraje Vysočina

www.zzsvysocina.cz
info@zsvysocina.cz, sekretariat@zsvysocina.cz

Zdravotnická záchraná služba Královéhradeckého kraje, p. o.

www.zzskhk.cz
info@zzskhk.cz

Zdravotnická záchraná služba Libereckého kraje

www.zzslk.cz
reditelstvi@zzslk.cz, sekretariat@zzslk.cz

Zdravotnická záchraná služba Olomouckého kraje

www.zzsol.cz
info@zsol.cz

Zdravotnická záchraná služba Pardubického kraje

www.zzspak.cz
zzspak@zzspak.cz

Zdravotnická záchraná služba Plzeňského kraje

www.zzspk.cz
info@zzspk.cz

Zdravotnická záchraná služba Středočeského kraje

www.uszssk.cz
info@zachranka.cz

Zdravotnická záchraná služba Ústeckého kraje, p. o.

www.zzsuk.cz
info@zssuk.cz, e-podatelna@zssuk.cz

Zdravotnická záchranná služba Zlínského kraje
www.zzsztlin.cz
nina.hudcova@zsszk.cz

KRAJSKÉ ÚŘADY

www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0045

Jihočeský kraj
www.kraj-jihocesky.cz
posta@kraj-jihocesky.cz

Jihomoravský kraj
www.kr-jihomoravsky.cz www.jizni-morava.cz
posta@kr-jihomoravsky.cz, podatelna@kr.jihomoravsky.cz

Karlovarský kraj
www.kr-karlovarsky.cz
epodatelna@kr-karlovarsky.cz
knihapranistiznosti@kr-karlovarsky.cz

Kraj Vysočina
www.kr-vysocina.cz
posta@kr-vysocina.cz

Královéhradecký kraj
www.kr-kralovehradecky.cz
posta@kr-kralovehradecky.cz

Liberecký kraj
www.kraj-lbc.cz
info@kraj-lbc.cz

Magistrát hl. města Prahy
www.praha-mesto.cz posta@cityofprague.cz

Moravskoslezský kraj
www.kr-moravskoslezsky.cz
posta@kr-moravskoslezsky.cz

Olomoucký kraj
www.kr-olomoucky.cz
posta@kr-olomoucky.cz

Pardubický kraj
www.pardubickykraj.cz
posta@pardubickykraj.cz

Plzeňský kraj

www.kr-plzensky.cz
posta@plzensky-kraj.cz

Středočeský kraj

www.kr-stredocesky.cz www.stredocech.cz
posta@kr-s.cz, podatelna@kr-s.cz, epodatelna@kr-s.cz

Ústecký kraj

www.kr-ustecky.cz
epodatelna@kr-ustecky.cz, urad@kr-ustecky.cz

Zlínský kraj

www.kr-zlinsky.cz
podatelna@kr-zlinsky.cz

KRAJSKÉ HYGIENICKÉ STANICE

Krajské hygienické stanice provádějí u poskytovatelů zdravotních služeb státní zdravotní dozor zaměřený na dodržování hygienických a protiepidemických opatření:

Hygienická stanice hlavního města Prahy

www.hygp Praha.cz
podatelna@hygp Praha.cz

KHS Jihočeského kraje

www.khscb.cz
khscb@khscb.cz

KHS Jihomoravského kraje

www.khsbrno.cz
podatelna@khsbrno.cz

KHS Karlovarského kraje

www.khskv.cz
sekretariat@khskv.cz

KHS Kraje Vysočina

www.khsjih.cz
podatelna@khsjih.cz

KHS Královéhradeckého kraje

www.khshk.cz
khshk@khshk.cz, e-podatelna@khshk.cz

KHS Libereckého kraje

www.khslbc.cz
posta@khslbc.cz, sekretariat@khslbc.cz

KHS Moravskoslezského kraje

www.khsova.cz
podatelna@khsova.cz

KHS Olomouckého kraje

www.khsolc.cz
podatelna@khsolc.cz, epodatelna@khsolc.cz

KHS Pardubického kraje

www.khspce.cz
sekretariat@khspce.cz

KHS Plzeňského kraje

www.khsplzen.cz
podatelna@khsplzen.cz

KHS Středočeského kraje

www.khsstc.cz
podatelna@khsstc.cz

KHS Ústeckého kraje

www.khsusti.cz
sekretariat@khsusti.cz

KHS Zlínského kraje

www.khszlin.cz
podatelna@khszlin.cz

SUBJEKTY POSKYTUJÍCÍ INFORMACE O KVALITĚ

Aktuální seznam osob oprávněných k provádění hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb je k dispozici na: http://www.mzcr.cz/kvalitaabezpeci/dokumenty/seznam-opravnenych-osob_7596_29.html

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY

Svaz zdravotních pojišťoven ČR

www.szpcr.cz
info@szpcr.cz
tel.: (+420) 234 462 108, (+420) 234 462 103
nám. W. Churchilla 1800/2, 130 00 Praha 3-Žižkov

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR – 111

www.vzp.cz
info@vzp.cz, podatelna@vzp.cz
Informační centrum: (+420) 952 222 222
Orlická 4/2020, 130 00 Praha 3

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR – 201

www.vozp.cz

info@vozp.cz

Informační středisko: (+420) 222 929 199

Drahobejlova 1404/4, 190 03 Praha 9

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna – 205

www.cpzp.cz

posta@czzp.cz

Infocentrum: (+420) 810 800 000, (+420) 599 090 111

Jeremenkova 11, 703 00 Ostrava-Vítkovice

Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví – 207

www.ozp.cz

email: <https://portal.ozp.cz/>

Informační linka: (+420) 261 105 555

Roškotova 1225/1, 140 00 Praha 4

Zaměstnanecká pojišťovna Škoda – 209

www.zpskoda.cz

zpskoda@zpskoda.cz

tel.: (+420) 326 579 111, 326 579 120, infolinka 800 209 000

Husova 302, 293 01 Mladá Boleslav

Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR – 211

www.zpmvcr.cz

info@zpmvcr.cz

tel.: (+420) 272 095 111, infolinka (+420) 844 211 211

Kodaňská 1441/46, 101 00 Praha 10

Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna – 213

www.rbp-zp.cz

rbp@rbp-zp.cz

Infolinka (+420) 800 213 213, (+420) 596 256 111

Michálkovická 108, 710 15 Slezská Ostrava

PROFESNÍ LÉKAŘSKÉ A SESTERSKÉ ORGANIZACE

Česká lékařská společnost J. E. Purkyně z. s.

Zde najdete kontakty na jednotlivé lékařské společnosti sdružené v této společnosti.

www.cls.cz

czma@cls.cz

tel.: (+420) 224 266 223, Sokolská 31, 120 26 Praha 2

Česká asociace sester

www.cna.cz

kancelar@cna.cz

tel.: (+420) 222 523 818, Londýnská 15, 120 00 Praha 2

PROFESNÍ KOMORY

Česká lékařská komora

www.lkcr.cz

recepce@clkcr.cz

tel.: (+420) 257 215 285

Česká stomatologická komora

www.dent.cz

tel.: (+420) 234 709 611

Česká lékárnická komora

www.lekarnici.cz

komora@lekarnici.cz

tel.: (+420) 261 006 502

PACIENTSKÉ ORGANIZACE A SDRUŽENÍ

Asociace poraden pro osoby se zdravotním postižením ČR

www.apzp.cz

info@apzp.cz

tel.: (+420) 266 753 424, (+420) 604 235 885

Koalice pro zdraví, o. p. s.

www.koaliceprozdravi.cz

info@koaliceprozdravi.cz

tel.: (+420) 261 174 079

AFÁZIE

Afázie Klub Afasie

www.klubafasie.com

info@klubafasie.com

tel.: (+420) 776 754 080

Sdružení pro augmentativní a alternativní komunikaci SAAK

www.alternativnikomunikace.cz

spcvadyreci@seznam.cz

tel.: (+420) 222 518 280

ALZHEIMEROVA CHOROBA

Alzheimer centrum CB o. p. s.

www.alzheimercentrum.cz

cb@alzheimercentrum.cz

tel.: (+420) 773 377 050

Česká alzheimerovská společnost, o. p. s.
www.alzheimer.cz
cals@gerontocentrum.cz
tel.: (+420) 283 880 346

AUTISMUS

Portál o poruchách autistického spektra – www.autismus.cz

Apla Jižní Morava

www.apla-jm.cz
kancelar@apla-jm.cz
tel.: (+420) 548 220 345

Apla Jižní Čechy

http://jc.apla.cz/
jc@aplajc.cz
tel.: (+420) 608 519 000

Apla Severní Čechy

www.apla-sc.cz
info@apla-sc.cz
tel.: (+420) 603 490 323

Apla Královéhradecký kraj

http://autismus-pas.webnode.cz/
apla.hk@seznam.cz
tel.: (+420) 731 651 510

Apla Vysočina

www.aplavysocina.cz
poradna@aplavysocina.cz
tel.: (+420) 727 933 980

Asociace pomáhající lidem s autismem – APLA Praha, Střední Čechy, o. s.

www.praha.apla.cz
apla@apla.cz

Autistik

www.autistik.cz
autistik@volny.cz
tel.: (+420) 605 400 865

BECHTĚREVOVA NEMOC

Klub bechtěreviků ČR, z. s.
www.klub-bechterevidu.cz
klub-bechterevidu@seznam.cz
tel.: (+420) 605 256 826

CELIAKIE

Sdružení celiaků ČR
www.celiac.cz
info@celiac.cz, poradna@celiac.cz
tel.: (+420) 602 273 173

CÉVNÍ MOZKOVÁ PŘÍHODA

Sdružení CMP – cévní mozková příhoda
www.sdruzenicmp.cz
scmp@volny.cz
tel.: (+420) 776 721 519, 777 610 827

CYSTICKÁ FIBRÓZA

Informační portál – www.cystickafibroza.cz

Klub nemocných cystickou fibrózou, o. s.
www.cfklub.cz
info@cfklub.cz
tel.: (+420) 257 211 929

DIALÝZA, TRANSPLANTACE

Společnost dialyzovaných a transplantovaných nemocných
www.znovu.cz
prezidium@spoldat.cz, poradna@spoldat.cz
tel.: (+420) 261 215 616

DOWNŮV SYNDROM

Klub rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem
www.downsyndrom.cz
downsyndrom@downsyndrom.cz
tel.: (+420) 603 440 442, (+420) 733 583 786

Mandlové oči

www.mandloveoci.cz

mandlove.oci@centrum.cz

tel: (+420) 737 530 585, (+420) 737 424 308

Sekce Downův syndrom, SPMP ČR

<http://downuv-syndrom.cz>

inclusion-jablonec@seznam.cz

tel: (+420) 483 314 557

DUŠEVNÍ NEMOCI, PSYCHICKÉ ZDRAVÍ

ČAPZ – česká asociace pro psychické zdraví

www.capz.cz

info@capz.cz

tel.: (+420) 224 946 196, (+420) 777 783 019

Česká arteterapeutická asociace

www.arteterapie.cz

caa@volny.cz

FOKUS

www.fokus-cr.cz

info@fokus-cr.cz

tel.: (+420) 233 551 241

Kolumbus, o. s. – pro uživatele psychiatrické péče ČR

www.os-kolumbus.org

tylich.tom@seznam.cz

tel.: (+420) 774 279 357

Sdružení na pomoc mentálně postiženým

www.brailnet.cz/spmp

info@brailnet.cz

tel.: (+420) 224 815 912

Sdružení pomoci duševně nemocným ČR, z. s.

www.spdn-cr.org

zavisek@volny.cz

tel.: (+420) 724 240 840, (+420) 549 418 205

SYMPATHEA, o. p. s. – organizace rodičů a příbuzných duševně nemocných

www.sympathea.cz

sympathea@sympathea.cz

tel.: (+420) 776 240 504

VIDA, o. s. – celonárodní organizace lidí s duševním onemocněním
www.vidacr.cz
vida@vidacr.cz
tel.: (+420) 233 372 668

EPILEPSIE

Společnost E – pro pacienty s epilepsií
www.spolecnost-e.cz
info@spolecnost-e.cz
tel.: (+420) 241 722 136

MUSKULÁRNÍ DYSTROFIE

Asociace muskulárních dystrofií v ČR
www.amd-mdac.cz
info@amd-mdac.cz
tel.: (+420) 272 933 777

Občanské sdružení rodičů dětí se svalovou dystrofií DMD/BMD
www.parentproject.cz
parentproject@parentproject.cz
tel.: (+420) 776 001 206-7

NESLYŠÍCÍ A NEDOSLYCHAVÍ

ASNEP – asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátele
www.asnep.cz
reditelka.asnep@gmail.com
tel.: (+420) 724 173 217

Česká unie neslyšících
www.cun.cz
deafunie@cun.cz
tel.: (+420) 224 827 152

Českomoravská jednota neslyšících
www.cmjn.cz – sdružuje oblastní unie neslyšících
cmjn@cmjn.cz
tel.: (+420) 541 245 321

Český klub nedoslýchavých HELP
www.home.tiscali.cz/ckn_help/
cknh.zdenek@tiscali.cz
tel.: (+420) 377 420 934

Český klub ohluchlých
<http://ohluchli.sweb.cz>
cko-praha@volny.cz
tel.: (+420) 251 566 108

Jihlavská unie neslyšících
www.jihlava-un.eu
jihlava.un@seznam.cz
tel.: (+420) 773 586 003

Oblastní unie neslyšících Olomouc
www.ounol.cz
ounol@ounol.cz
tel.: (+420) 585 225 597

Pevnost – České centrum znakového jazyka, o. s.
www.pevnost.com
pevnost@pevnost.com
tel.: (+420) 603 841 456

Plzeňská unie neslyšících, z. s.
www.pun.cz
posta@pun.cz
tel.: (+420) 377 421 124

Sdružení uživatelů kochleárního implantátu (SUKI) Praha
www.suki.cz
info@suki.cz
tel.: (+420) 606 438 393

Spolek neslyšících Břeclav
www.snbreclav.cz
snbreclav@seznam.cz
tel.: (+420) 519 332 251

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR
www.snnocr.cz
snnocr@snnocr.cz
tel.: (+420) 224 816 829

Unie neslyšících Brno
www.neslysici.net
unb@cmjn.cz
tel.: (+420) 725 605 216, (+420) 541 245 321

NEUROLOGICKÉ PORUCHY

Asociace POLIO

www.polio.cz
lubra@volny.cz
tel.: (+420) 474 552 498, (+420) 723 138 611

Občanské sdružení RETT-COMMUNITY

www.rett-cz.com/cz
info@rett-cz.com
tel.: (+420) 606 313 487, (+420) 724 675 428

Parkinson-Help z.s.

www.parkinson-help.cz
romana@parkinson-help.cz
tel.: (+420) 273 160 062, (+420) 732 540 715

Parkinson společnost o. s.

www.spolecnost-parkinson.cz
kancelar@spolecnost-parkinson.cz
tel.: (+420) 272 739 222

SAAK – společnost pro augmentativní a alternativní komunikaci, o. p. s.

www.saak-os.cz
caak@brailnet.cz
tel.: (+420) 222 518 280

Sdružení mladých sklerotiků

www.mladisklerotici.cz
majka@klubsms.cz, rscentrum@vfn.cz
tel.: (+420) 224 966 515

UNIE ROSKA v ČR – Česká multiple sclerosis společnost

www.roska.eu
roska@roska.eu
tel.: (+420) 241 728 619

NEVIDOMÍ, SLABOZRACÍ

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR

www.sons.cz
sons@sons.cz
tel.: (+420) 221 462 462

TyfloCentrum.cz – rozcestník společností poskytujících služby zrakově postiženým v jednotlivých krajích

www.tyflocentrum.cz
info@tyflocentrum.cz, info@brno.brailnet.cz – rozcestník společností

PACIENTI S ONKOLOGICKÝM ONEMOCNĚNÍM

ALEN – neziskové sdružení žen postižených rakovinou

www.alen.tym.cz

d.keliso@seznam.cz

tel.: (+420) 224 916 216, (+420) 732 273 834

Aliance žen s rakovinou prsu, o. p. s.

www.breastcancer.cz

aliance@breastcancer.cz

tel.: (+420) 222 733 733

ARCUS – onkocentrum

<http://arcus-oc.org/>

info@arcus-oc.org, poradnaprostejov.arcus@email.cz

tel.: (+420) 603 533 288, (+420) 777 761 717

DIAGNÓZA CML o. s. – chronická myeloidní leukémie

<http://diagnoza-cml.cz/>

janapel@centrum.cz

tel.: (+420) 728 308 360

Klub pacientů mnohočetný myelom, z. s.

www.mnohocetnymyelom.cz

koordinatorka@mnohocetnymyelom.cz

tel.: (+420) 603 310 523

Liga proti rakovině Brno

www.onko.cz

liga@onko.cz

tel.: (+420) 543 136 205, (+420) 543 134 300, (+420) 543 134 301

Liga proti rakovině Praha

www.lpr.cz

lpr@lpr.cz

tel.: (+420) 224 919 732

Nádorová telefonní linka: (+420) 224 920 935

LYMFOM HELP, o. s.

www.lymfomhelp.cz

info@lymfomhelp.cz

tel.: (+420) 724 370 065

Mamma HELP

www.mammahelp.cz

mammahelp@mammahelp.cz

tel.: (+420) 272 731 000, (+420) 272 732 691, (+420) 739 632 883

Klub ŽAP – ženy s nádorovým onemocněním, z. s.
www.klubzap.cz
klub.zap@seznam.cz
tel.: (+420) 605 700 360

PLICNÍ CHOROBY

ČIPA, o.p.s. – česká iniciativa pro astma
www.cipa.cz/infolinka
cipa@volny.cz
tel.: (+420) 224 266 229

Sdružení pacientů CHOPN – chronická obstrukční plicní nemoc
http://spchopn.ppzdravi.cz
sdruzenipacchopn@volny.cz
tel.: (+420) 603 884 672

Sdružení pacientů s plicní hypertenzí
www.plicni-hypertenze.cz
info@plicni-hypertenze.cz
tel.: (+420) 731 743 466

PORANĚNÍ MOZKU

Cerebrum 2007, o. s. – Sdružení osob po poranění mozku a jejich rodin
www.cerebrum2007.cz
info@cerebrum2007.cz
tel.: (+420) 226 807 048

SAAK – společnost pro augmentativní a alternativní komunikaci, o. p. s.
www.saak-os.cz
caak@brailnet.cz
tel.: (+420) 222 518 280

PORUCHY KRVETVORBY

Český svaz hemofiliků
www.hemofilici.cz
info@hemofilici.cz
tel.: (+420) 777 078 509

HAIMA CZ – občanské sdružení pro pomoc dětem s hematologickým a onkologickým onemocněním
www.haima.cz – obsahuje odkazy na jednotlivá místa v ČR, kde HAIMA pracuje
tel.: (+420) 777 650 600

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Občanské sdružení Anabell – pro nemocné anorexií a bulimií

www.anabell.cz

posta@anabell.cz

tel.: (+420) 542 214 014

PORUCHY RŮSTU

Paleček – občanské sdružení lidí malého vzrůstu

www.ospalecek.cz

eles.kt@tiscali.cz

tel.: (+420) 416 591 528, (+420) 728 100 289

PSORIÁZA

Společnost psoriatiků a atopických ekzematiků ČR

www.brailnet.cz/spae/

REHABILITACE

Česká hiporehabilitační společnost

www.chs.unas.cz

czhs@seznam.cz

tel.: (+420) 296 569 612

Československá rehabilitační společnost Dr. Vojty

www.vojtovaspolecnost.cz

info@vojtovaspolecnost.cz

tel.: (+420) 220 877 001

REVMATICKÁ ONEMOCNĚNÍ

REVMA-LIGA v ČR

www.revma.cz/liga

info@revmaliga.cz

SENIORŮ

Rada seniorů České republiky

www.rscr.cz

rscr@rscr.cz

tel.: (+420) 234 462 073-7

Život 90 – humanitární činnost a řešení problémů seniorů

www.zivot90.cz

poradna@zivot90.cz

tel.: (+420) 222 333 500

STŘEVNÍ CHOROBY

České ILCO, z. s. – dobrovolné sdružení stomiků

www.ilco.cz

info@ILCO.cz

tel.: (+420) 728 870 963

Občanské sdružení pacientů s idiopatickými střevními záněty

www.crohn.cz

info@crohn.cz

tel.: (+420) 773 209 320

TĚLESNĚ POSTIŽENÍ SPORTOVCI

Český tenisový svaz vozíčkářů

www.cwta.cz

cwta@cwta.cz

tel.: (+420) 545 211 035, (+420) 777 684 578

Kontakt bB Praha

www.kontaktbb.cz

paha@kontaktbb.cz, brno@kontaktbb.cz, karlovy.vary@kontaktbb.cz,

ceske.budejovice@kontaktbb.cz

tel.: (+420) 724 219 068, (+420) 724 372 773, (+420) 724 338 231

VZÁCNÉ NEMOCI

Česká asociace pro vzácná onemocnění

www.vzacna-onemocneni.cz

cavo@vzacna-onemocneni.cz

tel.: (+420) 774 151 290

DEBRA ČR

www.debra-cz.org
tel.: (+420) 532 234 318

Občanské sdružení – Prader-Willi syndrom

www.prader-willi.cz
ospws@email.cz
tel.: (+420) 603 540 357

Sdružení C-M-T (Charcot-Marie-Tooth diagnóza)

www.c-m-t.cz
c-m-t@post.cz
tel.: (+420) 605 258 522, (+420) 724 330 798

Sdružení META, o. s. – sdružení pacientů se střádavými onemocněními

www.sdruzenimeta.cz
info@sdruzenimeta.cz
tel.: (+420) 777 214 258

Společnost pro mukopolysacharidosu

www.mukopoly.cz
spmps@seznam.cz
tel.: (+420) 776 313 200

Společnost pro pomoc při Huntingtonově chorobě

www.huntington.cz
info@huntington.cz
tel.: (+420) 775 321 784

ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ DĚTI

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR

www.arpzpd.cz
asociace@arpzpd.cz
tel.: (+420) 224 817 438, (+420) 224 817 393

BOLÍTO Praha

www.bolito.cz
zajicek@fnkv.cz
tel.: (+420) 267 163 382

Nadační fond a Sdružení Klíček

www.klicek.org
klicek@klicek.org
tel.: (+420) 775 204 109
www.detivnemocnici.cz
tel.: (+420) 224 817 438, 224 817 393

Parent Project – Občanské sdružení rodičů dětí se svalovou dystrofií DMD/BMD
www.parentproject.cz
parentproject@parentproject.cz
tel.: (+420) 776 001 206-7

SAAD – Sdružení pro alergické a astmatické děti
<http://saad.davi.cz>

Sdružení na pomoc dětem s handicapem Motýlek
www.motylek.org
motylek@motylek.org
tel.: (+420) 281 912 081, (+420) 775 964 765

Sdružení pro komplexní péči při dětské mozkové obrně
www.dmoinfo.cz
sdmo@dmoinfo.cz
tel.: (+420) 602 727 472, (+420) 720 994 008

Sdružení rodičů a přátel diabetických dětí v ČR
www.diadeti.cz
info@diadeti.cz
tel.: (+420) 257 532 297, (+420) 607 605 077

Sdružení Šance – sdružení rodičů a přátel hematologicky a onkologicky nemocných dětí, o. s.
www.sancecz.org
sance@sancecz.org

ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÍ, TĚLESNĚ POSTIŽENÍ

Centra pro zdravotně postižené podle krajů:

- Královéhradecký kraj – www.czphk.cz, www.daneta.cz
- Moravskoslezský kraj – www.czp-msk.cz
- Kraj Vysočina – www.zdravotnepostizeni-vysocina.cz
- Ústecký kraj – www.krcentrum.cz
- Liberecký kraj – www.czplk.cz
- Plzeňský kraj – www.czppk.cz
- Pardubický kraj – www.czp-pk.cz
- Jihočeský kraj – www.czpjk.cz
- Zlínský kraj – www.czp-zk.cz
- Centrum pro zdravotně postižené kraje Praha – www.czppraha.cz

FOSA o. p. s. – agentura podporovaného zaměstnání
<http://www.fosaops.org/>
fosaops@fosaops.org
tel.: (+420) 271 910 016, (+420) 775 350 115

Klub vozíčkářů Petýrkova – asistenční služba KVP

www.kvp.cz

info@kvp.cz

tel.: (+420) 272 935 460

Liga za práva vozíčkářů

www.ligavozic.cz

info@ligavozic.cz

tel.: (+420) 537 021 493, (+420) 777 010 331

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

www.nrzp.cz

nrzp@nrzp.cz

tel.: (+420) 266 753 421

ParaCENTRUM Fenix

www.paracentrum-fenix.cz

info@pcfenix.cz

tel.: (+420) 547 210 382, (+420) 733 589 567

Pražská organizace vozíčkářů

www.pov.cz

ifo@pov.cz

tel.: (+420) 224 826 078, (+420) 224 827 210

PROSAZ, z. s. – Společnost pro sociální rehabilitaci občanů se zdravotním postižením

www.prosaz.cz

prosaz@prosaz.cz

tel.: (+420) 296 113 214, (+420) 777 701 419

SAOP – dětské integrační centrum a mateřská škola

www.dic-saop.cz

dic.saop@volny.cz

tel.: (+420) 241 470 291

Sdružení přátel Konta Bariery

www.muzes.cz

info@muzes.cz

tel.: (+420) 224 242 973

Svaz paraplegiků – Centrum Paraple

www.paraple.cz

paraple@paraple.cz

tel.: (+420) 274 771 478

Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, z. s.

www.spcch.cz

centrum@spcch.cz

tel.: (+420) 224 812 225

Svaz tělesně postižených v ČR z. s.
www.svaztp.cz
info@svaztp.cz
tel.: (+420) 224 890 453

Velmi oceníme, pokud nám napíšete o existenci dalších pacientských sdružení, abychom je mohli při dalším vydání Rádce pacienta doplnit.

Děkujeme Vám.

09/ PŘÍLOHY

LEGISLATIVA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTI KVALITY A BEZPEČÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče

a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů

[Zákon č. 268/2014 Sb.](#), o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[Zákon č. 285/2002 Sb.](#), o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů

[Zákon č. 198/2002 Sb.](#), o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

[Zákon 48/1997 Sb.](#), o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

[Nařízení vlády 307/2012 Sb.](#), o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpis k zákonu č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

[Vyhláška č. 102/2012 Sb.](#), o hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče

- prováděcí předpis k § 98 odst. 7 zákona č. 372/2011 Sb.

[Vyhláška č. 99/2012 Sb.](#), o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpis k § 11 odst. 4 zákona č. 372/2011 Sb.

[Vyhláška č. 92/2012 Sb.](#), o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče

- prováděcí předpis k § 11 odst. 6 zákona č. 372/2011 Sb.

[Vyhláška 70/2012 Sb.](#), o preventivních prohlídkách

- prováděcí předpis k § 5 odst. 3 písm. a) zákona č. 372/2011 Sb.

[Vyhláška č. 410/2012.](#), o stanovení pravidel a postupů při lékařském ozáření

- prováděcí předpis k § 72 odst. 3 zákona č. 373/2011 Sb.

[Vyhláška č. 306/2012 Sb.](#), o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče

[Vyhláška č. 187/2009 Sb.](#), o minimálních požadavcích na studijní programy všeobecné lékařství, zubní lékařství, farmacie a na vzdělávací program všeobecné praktické lékařství

[Vyhláška č. 84/2008 Sb.](#), o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivými přípravky v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky, ve znění pozdějších předpisů

[Vyhláška č. 55/2011 Sb.](#), o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Věstník MZ č. 2/2008
Věstník MZ č. 6/2009
Věstník MZ č. 1/2010
Věstník MZ č. 9/2011
Věstník MZ č. 11/2011
Věstník MZ č. 5/2012
Věstník MZ č. 8/2012
Věstník MZ č. 2/2013
Věstník MZ č. 2/2015
Věstník MZ č. 16/2015

Přehled platné legislativy naleznete na webových stránkách MZČR www.mzcr.cz v rubrice Legislativa.

VZOR INFORMOVANÉHO SOUHLASU PACIENTA S HOSPITALIZACÍ A URČENÍ OSOB, KTERÉ MOHOU BÝT INFORMOVÁNY O PACIENTOVĚ ZDRAVOTNÍM STAVU

INFORMOVANÝ SOUHLAS S HOSPITALIZACÍ

Identifikační údaje pacienta/ky	
Jméno a příjmení:	
Rodné číslo:	
Trvalé bydliště:	
Zdravotní pojišťovna:	
Oddělení:	

Identifikační údaje zákonného zástupce, opatrovníka	
Jméno a příjmení:	
Rodné číslo:	
Trvalé bydliště:	
Vztah k pacientovi:	

Vzdání se podání informací o mém zdravotním stavu

Byl/a jsem poučen/a o této možnosti a výslovně se vzdávám podání informace o mém zdravotním stavu.

(V případě vzdání se podání informace prosím zakřížkujte).

Důvod hospitalizace:

Já, pacient/ka (zákonný zástupce), prohlašuji, že jsem byl/a srozumitelně lékařem informován/a o důvodech a nutnosti hospitalizace, o akutním zdravotním stavu a s jeho možným vývojem, o výhodách diagnostického a léčebného postupu a o jeho předpokládané úspěšnosti a důsledcích. Rovněž jsem byl/a seznámen/a s důsledky a možnými komplikacemi, riziky a následky, pokud hospitalizaci odmítnu, a s alternativními postupy při samotné léčbě či diagnostice. Dále mi byly objasněny možné problémy během uzdravování a možná omezení v obvyklém způsobu života. Měl/a jsem možnost klást lékaři doplňující dotazy, na které mi bylo srozumitelně odpovězeno.

Byl/a jsem seznámen/a s právem kdykoliv hospitalizaci odmítnout či přerušit. Beru na vědomí, že toto eventuální rozhodnutí nebude mít žádný negativní vliv na další přístup k mé osobě jako k pacientovi nemocnice ze strany lékaře a ošetřujícího personálu. Jsem způsobilý/á k podpisu tohoto souhlasu.

Souhlasím s prováděním zdravotnických úkonů nezbytných ke stanovení diagnózy a k zajištění léčby, např. aplikace injekcí, infuzí, odběry biologického materiálu, kanylace periferní žíly a další potřebné a kontrolní vyšetřovací zdravotnické výkony a metody.

O provedení specializovaných výkonů budu informován/a lékařem, který mně v určených případech kromě nezbytné ústní informace předloží k podpisu i konkrétní informovaný souhlas vztahující se ke konkrétnímu výkonu. V případě výskytu neočekávaných komplikací, vyžadujících neodkladné provedení dalších organizačních a léčebných kroků (opatření) nutných k záchraně mého života nebo zdraví, souhlasím s tím, aby tyto byly provedeny dle uvážení lékaře.

Prohlašuji, že jsem lékaři nezamlčel/a žádné mně známé údaje o svém zdravotním stavu, jež by mohly nepříznivě ovlivnit moji léčbu či ohrozit mé okolí.

S hospitalizací souhlasím.

V dne v hodin

.....
podpis pacienta (zákonného zástupce)

.....
podpis nezletilého pacienta, který dovršil 14 let

.....
jmenovka a podpis lékaře

Vyplní lékař v případě neschopnosti podpisu:

Pacient/ka není schopen (a) podpisu z důvodu:

Způsob projevu souhlasu:

Jméno a příjmení svědka (není-li svědek zaměstnancem nemocnice, uveďte i adresu a datum narození svědka:

.....

V dne v hodin

.....
podpis svědka

.....
jmenovka a podpis lékaře

PROHLÁŠENÍ SPOJENÉ S HOSPITALIZACÍ

1. Podávání informací o zdravotním stavu

- A. Vyslovuji zákaz podávání informací o mém zdravotním stavu jakékoli osobě.
- B. Dávám tímto souhlas, aby o mém zdravotním stavu byli informováni:
- jméno, příjmení
vztah
telefon
 - jméno, příjmení
vztah
telefon

Tyto osoby mají právo nahlížet do zdravotnické dokumentace a pořizovat výpisy a kopie

- ANO NE

(Poskytovatel může za pořízení výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace nebo jiných zápisů požadovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s jejich pořízením.)

C. Souhlasím s informováním mnou určených osob o mém zdravotním stavu

- v plném rozsahu
 pouze v následujícím rozsahu (prosím uveďte)
-

D. Informace o mém zdravotním stavu mohou být určeným osobám poskytovány následujícím způsobem

- ústně
 písemně
 telefonicky
- PIN/heslo:

Informace o mém zdravotním stavu po telefonu lze poskytovat pouze osobám výše uvedeným a jen v případě uvedení komunikačního hesla/PIN. Pokud neurčím jinak, heslo tvoří první čtyři číslice rodného čísla.

E. Souhlasím se sdělováním informací týkajících se mého zdravotního stavu při vizitách před ostatními pacienty.

- ANO NE

2. Jsem seznámen/a:

- s Domácím řádem oddělení, s Právy pacientů, s Chartou práv dětí v nemocnici (tyto dokumenty jsou viditelně vyvěšeny na oddělení),
- s obsluhou signalizačního zařízení, obsluhou polohovacího lůžka,
- s možnostmi uložit cennosti, finanční hotovost a další majetek do úschovny na oddělení

a v pracovní dny do trezoru nemocnice a jsem poučen/a, že v případě nevyužití této možnosti poskytovatel zdravotních služeb nezodpovídá za případné ztráty mého majetku.

3. Souhlasím s umístěním identifikačního náramku na zápěstí (kotník), který bude obsahovat mé jméno, příjmení, datum narození, kód zdravotní pojišťovny a identifikaci lůžkového oddělení.

ANO NE

4. Na mém ošetřování se mohou účastnit studenti lékařských fakult, studenti nelékařských zdravotnických oborů, kteří zde provádějí praxi pod dohledem odborného zdravotnického personálu.

ANO NE

5. Mé osobní údaje a údaje ze zdravotnické dokumentace týkající se mého zdravotního stavu budou poskytnuty v případě poškození mého zdraví pojišťovně, u které má poskytovatel zdravotních služeb pojištěnu odpovědnost za škodu, a pojistnému makléři spravujícímu tuto pojišťovnu. Zúčastnění jsou povinni dodržovat příslušnou legislativu k ochraně osobních údajů.

ANO NE

6. Pokud v průběhu mé hospitalizace budou pořízeny audiovizuální záznamy mé léčby, mohou být použity pro vědecké a studijní účely a mohou být prezentovány na seminářích zdravotnického zařízení, na kongresech, eventuálně publikovány v odborných časopisech. Záznamy budou pořízeny jen z těch částí mého těla, které přímo souvisejí s léčbou. Nebudou u těchto prezentací zveřejňovány mé osobní údaje o mé osobě (jméno, příjmení) a citlivé osobní údaje (datum narození, rodné číslo) ani další znaky, které by vedly k identifikaci mé osoby.

ANO NE

7. Byl/a jsem poučen/a, že se k mé léčbě budou používat pouze léky ordinované mi ošetřujícím lékařem. Bez souhlasu lékaře nebudu užívat žádné léky. Veškeré léky, které jsem pro sebe případně přinesl/a do nemocnice, odevzdám ošetřujícímu personálu a tyto mi budou vráceny po ukončení hospitalizace. V případě odmítnutí uložení léčivých přípravků u ošetřujícího personálu přebírám veškerou odpovědnost v případě zneužití třetí osobou.

8. Byl/a jsem poučen/a o zákazu kouření ve vnitřních prostorách nemocnice a zavazuji se jej dodržovat.

V dne v hodin

.....
podpis pacienta (zákonného zástupce)

.....
podpis nezletilého pacienta, který dovršil 14 let

.....
jmenovka a podpis sestry/NLZP

V případě neoznačení políček ANO – NE se předpokládá, že pacient projevuje souhlas s daným faktem.

Redakční rada:

Josef Vymazal
Jan Marounek
Milena Kalvachová
Lenka Zemanová

Vydalo Ministerstvo zdravotnictví ČR, Palackého nám. 4, Praha 2

Lektorovali:

David Marx
Bohumil Seifert
Marek Slabý
Milena Kalvachová
Veronika Stejskalová
Lenka Zemanová

Technická redakce:

Redakční spolupráce:

Pracovní skupina pro bezpečnost pacientů a kvalitu zdravotní péče MZČR (Jan Marounek, David Marx, Bohumil Seifert, Milena Kalvachová, Martina Cetelová, Lenka Havlasová, Dana Hedlová, Pavel Kubíček, Vojtěška Hvertová, Dušan Hrstka, Jana Prattingerová, Jana Petrenko, Lenka Gutová, Alice Strnadová, Karel Štein, Andrea Pokorná, Věra Chaloupková, Barbora Vaculíková, Lenka Zemanová), Iva Holmerová, Vlasta Vrchotová, Ivana Štverka Kořínková, Eva Křemenová, Martina Brzková, Marta Špillingová, Irena Červenková, Petra Kubíčková, Eva Prošková, Jan Šturma, Štěpánka Tyburcová, Tomáš Kotrlý

Redakční uzávěrka: 30. 9. 2015

Ilustrace, sazba a zlom: LION BRAND & STORY S.R.O.

Korektura: Ministerstvo zdravotnictví ČR

Vydání třetí, Praha 2015

© Ministerstvo zdravotnictví ČR

Kontaktní adresa

Ministerstvo zdravotnictví
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Telefon a fax

Tel.: +420 224 971 111
Fax: +420 224 972 111

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

www.mzcr.cz